

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Din sumar:

**Sîntem urmașii...
fulgerelor?**

**În fața potopului
de cunoștințe noi**

**Amestecuri
și produse pure**

Concetățeni

Schiță
de BORIS LASKIN

**Pagina
de umor**

ANUL XXI

33

(1065)

13 august 1965

12 pagini, 1 leu

In fața microfonului
(Citiți în pag. V-a: „Jazz-ul sovietic”)

**NATAȘEI NU-I PLACE
SĂ FIE ÎNTREBATĂ**

Murun-Tau, locul unde nu se găsește aur! În felul acesta aici s-a putut înălța orașul geologilor
și prospectorilor din Kîzîlkum.

(Citiți în pag. III-a: „Nouă regiune auriferă”)

ZIUA PRESEI ROMÂNE

La 15 august toți cei care scriu și tipăresc ziarele, milioanele de cititori, ascultătorii și privitorii emisiunilor noastre de radio și televiziune sârbătoresc Ziua presei române.

Presa noastră comunistă de astăzi este continuatoarea unei nobile tradiții de luptă pentru interesele vitale ale poporului. În anii sumbri ai regimului burghezo-moșieresc, „Scinteia”, „Lupta de clasă”, „România liberă” și celelalte publicații comuniste, scrise și răspindite cu prețul libertății și de multe ori chiar al vieții de comuniștii care — înfruntând teroarea guvernanților — duceau în mase cuvântul partidului, și-au câștigat un loc de cinste în istoria luptei poporului nostru pentru eliberarea socială și națională. Astăzi, ziarele și revistele noastre apar în condiții și în tiraje ce nu puteau fi nici măcar imaginate pe vremea burgheziei. Toate categoriile de cititori au la dispoziție o gamă extrem de variată de publicații care răspund la cele mai diverse preocupări.

Caracterul profund popular al presei noastre, legătura ei cu masele cele mai largi ale oamenilor muncii sînt atestate și de faptul că ea este scrisă cu participarea directă a zeci de mii de corespondenți voluntari ce aduc fără încetare în paginile ziarelor și revistelor ecoul mereu proaspăt al vieții noastre noi. Izvorul largii audiențe de care se bucură în mase presa noastră este conducerea ei de către partid.

Presa noastră își îndeplinește cu tot mai multă eficiență ro-

lul de propagandist, agitator și organizator colectiv în lupta pentru construcția socialistă, își perfecționează necontenit mijloacele, promovind cu pasiune tot ce-i nou și valoros în viața noastră.

Ziarele și revistele noastre, toți lucrătorii presei române, își fac un punct de onoare din a contribui activ la fructificarea în viață a măreșelor sarcini pe care Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român le-a pus în fața întregului popor. În munca lor de fiecare zi, lucrătorii presei române au mereu în față îndemnul trasat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul C.C. al P.C.R. la Congresul al IX-lea al partidului: „Îmbunătățindu-și continuu activitatea, și pe viitor cea mai de seamă îndatorire a presei, preocuparea ei centrală trebuie să fie reflectarea politicii interne și externe a partidului, a muncii eroice a poporului nostru pentru construirea noii orindiri”.

Ziua presei române este pentru toți slujitorii ei, pentru mii de muncitori detașament de corespondenți voluntari un nou prilej de a-și reafirma devotamentul față de partidul clasei muncitoare, față de nemuritorii adevărați ai marxism-leninismului, hotărârea de a munci fără preget — sub conducerea încercată a partidului — pentru desăvârșirea construcției socialiste în țara noastră, pentru triumful cauzei comunismului și păcii în lumea întreagă.

colo de riul Moscova” a văzut lumina tiparului cu muți ani înainte. Acum el lucrează la volumul doi, care va urmări destinul aceluiași personaje în zilele noastre. Acest al doilea volum al romanului va avea în centrul acțiunii sale activiști de partid cu o înaltă calificare politică și profesională care lucrează acum în diferite sectoare ale economiei.

INTERVIU

Lev Tolstoi erou de roman...

Intr-un interviu acordat recent revistei „Literaturnaia gazeta”, Konstantin Fedin și-a definit încă o dată vederile sale estetice față de unele probleme ale literaturii contemporane.

Răspunzînd întrebărilor ce i-au fost puse de către criticul Iuri Oklianski, Fedin a vorbit despre raportul ce există între „materialul de viață” și fantezia scriitorului, despre rolul și importanța concepțiilor filozofice și politice ale scriitorului în creația sa, despre actualitatea unor personaje din literatura sovietică.

Din șirul întrebărilor reținem, însă, pe aceea care se referă la rolul lui Lev Tolstoi în trilogia lui Fedin. Deși se află, după expresia criticului citat „tot timpul în culisele acțiunii, titanul de la Iasnaiia Poliana este unul din cele mai însemnate personaje active din roman”.

Recunoscînd valabilitatea observației, scriitorul a ținut să se explice, declarînd că „tema” Lev Tolstoi în romanele lui nu se datorează numai impresiilor și pasiunii lui literare, ci se află, ca să spunem așa, închisă în vremea acțiunii. Fedin a amintit că anul 1910, cînd se petrece acțiunea primului roman al trilogiei, coincide cu moartea lui Tolstoi, care a produs o profundă impresie asupra contemporanilor săi.

MOȘTENIREA CULTURALĂ

Conservarea monumentelor istorice

După discuții susținute în cotidiane și în publicațiile literare cu privire la necesitatea unei activități continue și pe scară largă pentru conservarea monumentelor istorice și de cultură, o recentă inițiativă a venit să împlinească preocupările evidente în dezbaterele amintite. Consiliul de Miniștri al R.S.F.S.R. a luat hotărîrea să organizeze, pe scară republicană, o Asociație pentru conservarea monumentelor istorice și de cultură. Asociația este alcătuită pe baze voluntare și va avea filiale în toate centrele regionale.

O dovadă a răsunerii pe care l-a avut hotărîrea Consiliului de Miniștri al R.S.F.S.R. este marea număr de personalități ale vieții științifice, literare și artistice care au intrat în componența comitetului Asociației, dintre care amintim pe Leonid Leonov, V. Serov, M. Aipatov, K. Vereșciaghin, I. Petrovski, V. Lazarev și alții.

Cu acest prilej cunoscutul sculptor Serghei Kononov, într-o declarație făcută presei, a spus printre altele: „Sîntem moștenitorii unei bogate culturi, multiseculare, a marii culturi ruse creată de maeștri populari necunoscuți și de arhitecți glorioși. Această moștenire este cartea vie a istoriei patriei noastre. A sorbi înțelepciune din această carte, a studia și a înțelege frumusețea acestor monumente este o datorie și un drept al nostru”.

cartea

Intervenția tînrului african fusese atît de neașteptată, încît și eu și Vasili Alexeevici am continuat multă vreme să ne privim tăcuți.

— Dați-mi voie, rupse, în sfîrșit, tăcerea Vasili Alexeevici, dar de unde știți?

— Și eu sînt moscovit! spuse negrul, dîruindu-ne un zîmbet orbitor. Am înotat în bazinul acela. Sînt student la universitatea „Patrice Lumumba”. Acum mă întorc la Moscova.

Boris Laskin

EDITORIALE

Romancieri despre Moscova

Viața trepidantă a Moscovei — capitala unei uniuni de republici care numără la un loc două sute treizeci de milioane de locuitori — atrage mereu atenția scriitorilor sovietici. Cîțiva dintre ei și-au expus, de curînd, în „Literaturnaia Rossia”, proiectele literare pe această temă.

Gheorghi Berezko a vorbit despre romanul la care lucrează, intitulat sugestiv „Moscoviți neobișnuiți”. De fapt va fi vorba de niște moscoviți foarte obișnuiți sau cel puțin cu meserii foarte obișnuite: șoferi de taxi, directori de magazine, ostași, studenți, școlari și pensionari. De asemenea, printre eroii romanului se vor afla și personaje pe care autorul le-a îndrăgîț foarte mult din lucrările lui mai vechi, cum ar fi generalul Bogdanov și colonelul Gorbunov.

Termenul de predare a manuscrisului: sfîrșitul acestui an.

Lev Kassil se pregătește să scrie o carte despre Moscova pentru cititorii lui obișnuiți, de vîrstă școlară. Prin intermediul altor copii, cei mici vor călători pe străzile orașului, se vor opri în parcurile și muzeele sale, în locurile istorice. Cartea va fi bogat ilustrată cu fotografii făcute de G. Teitelbom și se va numi „La noi, la Moscova”.

Pentru Vartkas Tevekelian tema nu este nouă. Primul volum al romanului „Din-

Bărci.

Linogravură de L. Tukacev

BELETRISTICĂ

Concetățeni

Întimplarea s-a petrecut în Africa, pe aeroportul din Dakar, în amiaza unei zile arzătoare. Mecanicii pregăteau de zbor un avion al companiei „Air France” cu care trebuia să traversăm Atlanticul. Eu mă așezasem pe o bancă în grădina din fața aeroportului, la umbra unor palmieri nu prea înalți și cercetam sirguincios instrucțiunile pentru folosirea aparatului de fotografiat „Zorki”.

Deodată, ridicînd ochii, am văzut în fața mea un bărbat de vîrstă mijlocie, într-un costum gri-deschis și cu o pălărie de pai. Mă privea cu un interes nedisimulat. Zîmbind, arătă cu un gest spre aparatul meu și-mi spuse:

— „Zorki”. Extra-fain.

— Yes, îi confirmai eu supoziția în englezește. Oui, i-am repetat apoi pe franțuzește iar, pentru mai multă precizie, și pe rusește: Da. Un aparat foarte bun.

Am făcut imediat cunoștință. Vasili Alexeevici M., lucrător la o reprezentanță diplomatică a Uniunii Sovietice într-o țară africană, se întorcea la Moscova, în concediu.

— Ca să vezi unde se înfildează doi moscoviți! exclamă vesel Vasili Alexeevici. În Africa.

— Da. Intr-adevăr. Lumea-i mică.

— Dumneavoastră sînteți moscovit, eu la fel. Ne-am întîlnit ca pe peronul gării Kursk. Și uitîndu-se la ceas adăugă: — Uite ce-i, concetățene, lasă literatura tehnică. Ai să zbori peste ocean și ai să ai destul timp să-ți însușești secretele acestui aparat excepțional. Acum, însă, să urcăm pe terasă, să bem ceva rece și să-mi povestești despre Moscova.

— Mă iertați, sînt libere scaunele? Întrebă Vasili Alexeevici pe franțuzește.

Africantul aprobă, binevoitor, cu capul și se așeză în lectura revistei.

Chelnerul ne aduse cîte o citronadă rece

și, după primele înghițituri, Vasili Alexeevici mă luă la întrebări, bineînțeles despre Moscova.

— Primit toate ziarele și revistele noastre. Dar una-i presa și alta-i să stai de vorbă cu cineva de acasă.

Vasili Alexeevici întreba și eu îi răspundeam. Îl interesa totul: cum arată strada Novii Arbat, care a fost ultima premieră la „Vahtangov” și cum a pierdut „Spartak” în fața echipei din Rostov.

Abia reușeam să-i răspund.

— Cum e cu căldura! voia să știe Vasili Alexeevici, privind cu un zîmbet glumeț la vecinul nostru de masă, de parcă el ar fi fost vinovat de ascensiunea coloanei de mercur. Uite, continuă el, închid ochii și mă văd trecînd prin Krasnaia Presnia, coborînd în metro, ieșind la stația „Park Kulturi” și apoi, drept înainte, spre bazinul descoperit „Moskva”.

— „Ciaika” îl corectai eu. Bazinul se numește „Ciaika”.

— „Moskva”.

— Greșiți.

— Ba nu, dumneavoastră greșiți, îmi replică interlocutorul meu. E adevărat că eu lipsesc de mult din Moscova și că dumneavoastră ați părăsit-o de abia ieri. Dar cu toate astea eu am dreptate.

— Nu!... Bazinul descoperit din fața stației de metro „Park Kulturi” se numește „Ciaika”.

— Să punem pariu! făcu Vasili Alexeevici, întinzîndu-mi mina. Pariem. Să-l luăm ca martor pe vecinul nostru de masă...

Comeseanul nostru dădu de o parte ceașca goală, îl privi cu simpatie pe Vasili Alexeevici și spuse, pe rusește:

— Vă rog să mă scuzați dar tovarășul are dreptate. Bazinul „Moskva” e în fața stației de metro „Kro-pot-kinskaia”.

Vasili Alexeevici mă privi cu gura căscată, iar eu mă uitam la el cu aceeași uimire. Dacă vecinul nostru s-ar fi desprins de scaunul pe care sta și ar fi început să plutească în văzduh ne-am fi mirat, fără îndoială, mai puțin.

MERIDIANE SOVIETICE

Nouă regiune auriferă

Resursele potențiale de aur ale Uniunii Sovietice au crescut anul acesta în mod spectaculos. Cercetări asidue în deșertul Kizilkum — unde existența aurului era bănuțată de mai multă vreme — au revelat zăcăminte fabuloase. S-a stabilit că, pe suprafețe imense de deșert, aurul se află la numai doi metri sub pământ. Iar în mijlocul pustiului filioanele de cuarț au alina aur încit dau impresia că vara și-a

La Murun-Tau, capitala deșertului aurifer, „corabia deșertului” colaborează cu excavatorul, acest exponent al tehnicii moderne

împrăștiat milioane de pistrii lucitori pe un gigantic obraz alb.

Așa se face că în întreaga Uniune Sovietică a devenit de citva timp celebră o mică așezare, despre care nimeni — în afară de puținii ei locuitori — nu știa pînă acum nimic. E vorba de Murun-Tau, care a cunoscut în ultimul timp un năvalnic aflux de „căutători de aur”. Murun-Tau a devenit o adevărată capitală a aurului din imensul deșert. La prima vedere ar putea să pară, poate, ciudat faptul că exploratorii nu s-au stabilit în mai multe puncte, creînd mai multe așezări, pentru a-și ușura deplasările prin uriașa întindere de nisip fierbinte. Spațiu ar fi avut, evident, destul. Dar pretutindeni unde sondau, dădeau peste cuarțuri aurifere. Și abia au izbutit să găsească un locșor „ferit” — Murun-Tau.

Noile zăcăminte din Kizilkum vin astfel să sporească o mare avuție națională a Uniunii Sovietice, cu o tradiție seculară. Primele exploatare aurifere au început încă în 1744, o dată cu deschiderea minelor de la Berezovskoe din Ural. În cursul vremurilor, la această primă regiune auriferă s-au adăugat exploatarea din Transbaikalia, de pe Lena, Ciukotka etc. În legătură cu bogățiile aurifere din Ciukotka (Extremul Orient sovietic), o veche legendă circulînd prin partea locului le înconjoară cu un nimb de basm ce întîrzie să se destrame. Spune legenda că pe acele meleaguri ar fi trăit pe vremuri un ren de aur. Într-o zi, încolțit de o haită de

lupi, renul s-a avîntat peste strîmtoarea Bering spre continentul american. Dar, părăsindu-l puterile, s-a prăbușit și a căzut pradă fiarelor. Picioarele din spate i-au rămas în Kolima, capul i-a căzut în Alaska, iar pieptul în Ciukotka. Și într-adevăr, dacă schițăm pe o hartă hotarele zăcămintelor aurifere din Extremul Orient sovietic deosebit numai de contururile unui... ren. Regiunea Magadan, situată în această zonă, este cu bun cuvînt suprannumită „atelierul de valută al țării”. De mare faimă se bucură, în special, minele Bilibin. Aproape că nu trece zi în care adîncurile pămîntului să nu dezvăluie cite o bucată de aur nativ. Nu de mult un bulldozerist a găsit o pepită de 3,143 kilograme.

În momentul de față sînt utilizate în scopuri industriale circa 20 la sută din cantitatea totală de aur extras. Și cu toate că specialiștii tind să folosească nobilul metal numai în cazuri excepționale, domeniile utilizărilor lui nu se restrîng ci, dimpotrivă, se lărgesc. Căci, în fiecare zi apar noi ramuri de producție, procesele tehnologice devin mai complexe, cerințele față de calitatea producției cresc fără încetare.

La început aurul era folosit mai ales la prepararea soluțiilor fotografice și în fabricarea discurilor de gramofon. Apoi, aurirea a fost utilizată în optica tehnică, la construirea de utilaje de laborator, în electrotehnică, în energetica atomică. La emailarea aparatelor chimice pentru obținerea de produse la temperaturi și presiuni foarte înalte și în medii agresive se formează pe suprafața lor niște bule minuscule. După ce le curăță, specialiștii acoperă aparatele cu aur pur. Se auresc, de asemenea, piesele cele mai importante ale aparatelor de transmisie care funcționează în medii agresive.

Un alt domeniu în care aurul găsește largă aplicație este medicina. Fabricile de produse farmaceutice, de pildă, trebuie să producă uneori un produs atît de pur sub aspect chimic încît impuritățile să nu depășească a 10 000-a parte dintr-un procent. Aparatele în care au loc reacțiile hotărîtoare ale acestui proces sînt captușite în interior cu foițe de aur foarte fine. În același timp, preparatul sovietic krizonol, care conține pînă la 35 la sută aur, tratează cu succes unele forme de tuberculoză. Medicamente analoge există, de altfel, și în alte țări. În chirurgie aurul este utilizat la fabricarea de „piese de rezervă” pentru organismul uman, deoarece singele omului este și el un mediu agresiv.

Și încă, în cele de mai sus, n-am amintit decît o mică parte din utilizările de astăzi și n-am stăruit decît prea puțin asupra perspectivelor aurului în știință și tehnică, lăsînd în mod deliberat de o parte funcția lui economică unanim cunoscută. În aceste împrejurări este ușor de înțeles de ce știrile despre noile și extrem de bogatele resurse aurifere ale Uniunii Sovietice au avut un îndreptățit ecou internațional.

A. Vlad

ENERGETICĂ

Problema combustibililor și rezolvarea ei

Combustibilii și energia pe care o furnizează au o pondere de 97 la sută în energetica modernă. De aci rezultă limpede rolul pe care-l joacă combustibilii, extragerea, transportul și utilizarea lor.

Elementele de bază ale bilanțului combustibililor în U.R.S.S. sînt petrolul, gazele naturale și cărbunii. În ultimii 15 ani structura acestui bilanț s-a modificat, însă, mult. De unde, în jurul anului 1950, cărbunii reprezentau 66 la sută din totalul combustibilului extras, petrolul 17-18 la sută și gazele naturale abia ceva mai mult de 2 la sută, anul acesta valorile respective sînt de 43,36, și 16 la sută. Această restructurare a fost impusă de faptul că cheltuielile de extragere și de transport sînt de citeva ori mai reduse în cazul petrolului și gazelor naturale, iar utilizarea lor este mult mai avantajoasă. În cursul anilor viitori balanța va continua să incline în favoarea lor; în același timp va crește, însă, și extragerea celorlalți combustibili, îndeosebi a huilei, turbei și sisturilor bituminoase.

O altă modalitate de utilizare rațională a combustibililor este reducerea consumului specific în industrie iar pe căile ferate înlocuirea locomotivelor cu abur prin locomotive Diesel și electrice. În această ordine de idei se crede că în cursul acestui an economiile de combustibil se vor cifra la 155 milioane de tone.

Pe de altă parte, repartitia inegală a resurselor de combustibil și energie pe teritoriul Uniunii Sovietice ridică, la rîndul ei, o problemă ce se cere rezolvată. Peste 90 la sută din aceste rezerve se află în

partea asiatică a U.R.S.S.; partea europeană consumă, însă, patru cincimi din tot combustibilul utilizat. Zeci de milioane de tone de cărbune sosesc anual din bazinul Kuznețk în Urali și în regiunea Volgăi, pe conducta Buhara — Ural vin gazele din Asia Centrală. Transportul unor cantități atît de mari pe distanțe de 2 000—4 000 kilometri nu este justificat din punct de vedere economic decît în două cazuri: cînd combustibilul este ieftin și cînd extragerea lui este avantajoasă, condiții îndeplinite în regiunile răsăritene. Dar oricît ar fi de redus prețul de cost al combustibilului, el crește totdeauna de mai multe ori în urma transportului la distanță. De aceea, se prevede că, în viitor, transportul către partea europeană să se limiteze la regiunile puternic industrializate și să nu se mai construiască decît întreprinderi care consumă puțină energie. În schimb, combustibilul ieftin urmează să fie folosit pe loc, în Siberia, Asia Centrală și Kazahstan. Efortul de industrializare a acestor regiuni va fi sporit în așa fel încît să se creeze o puternică industrie producătoare de energie electrică, o industrie chimică și alte mari complexe consumatoare de electricitate.

INDUSTRIE ALIMENTARĂ

O băutură tonifiantă

Cumisul, o băutură pe bază de lapte de iapă, are o tradiție milenară în citeva regiuni din Uniunea Sovietică. Virtutele lui terapeutice au fost recunoscute, însă, și de medicina modernă și astăzi există în U.R.S.S. zeci de clinici care utilizează cu-

„Producătorii” de cumis pe o pășune din munții Terskei Ala-Tao

rent cumisul printre mijloacele lor de tratare a unor afecțiuni cronice.

Cea mai largă arie de utilizare a cumisului o constituie Kirghizia, unde vaste pășuni alpine creează condiții extrem de propice pentru creșterea unor mari herghelii de cai. Odinioară, preparatul lua drumul sanatoriilor, magazinelor, cafenelilor direct de pe pășuni. Bine înțeles, însă, după ce laptele de iapă trecea prin citeva operații de prelucrare. O prelucrare care, la drept vorbind, nu era prea complicată... După ce era muls, laptele de iapă era păstrat timp de citeva zile în niște saci de piele, pînă cînd apăreau în el ciuperci de fermentație. Apoi laptele era bătut bine și cumisul era gata! Era procedeul tradițional de preparare a cumisului care, în ultimii ani, a fost tot mai mult înlocuit de o prelucrare industrială, mai rapidă și cu o respectare riguroasă a regulilor de igienă, în combinatele de produse lactate. Numai combinatul de produse lactate din orașul Frunze, capitala R.S.S. Kirghize, produce astăzi, de pildă, zeci de tone de cumis pe an.

În momentul de față este în curs de desfășurare în Kirghizia o acțiune pentru tratarea cu cumis a bolnavilor de tuberculoză de la sate. Un prim sanatoriu modern, cu saloane inundate de lumină și aer de munte, a fost inaugurat în sovhozul Djonghi-Djal din regiunea Oș. Alte trei vor fi deschise în cursul anului viitor.

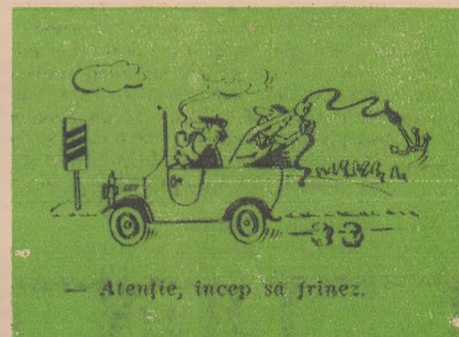
TRANSPORTURI

Sumum de confort

Călătorind prin Uniunea Sovietică ai uneori de parcurs mii de kilometri. Poți

desigur să o faci rapid și confortabil luînd avionul. Se întîmplă, însă, și să nu fi grăbit, ci dornic de a admira frumusețile atît de variate ale peisajului. Și atunci iei trenul.

Pentru a satisface atît tendințele estetice cît și cerințele de confort ale călătorilor pe calea ferată, uzinele „Egorov” din Leningrad au început să fabrice vagoane cu două etaje. La parter se află compartimentele de dormit prevăzute cu cite un duș la patru pasageri. Pereții și acoperișul etajului superior sînt în întregime din sticlă, oferind o perspectivă circulară. Fotoliile comode îmbrăcate și ele la visare. Instalațiile de aer condiționat și încălzire electrică întregesc acest nou exponent al civilizației.

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Comorile din Mangîșlak

Pînă acum cîteva ani, peninsula Mangîșlak, o regiune aridă, situată în nord-estul Caspice era prea puțin cunoscută. După ce turboforezele s-au așezat, însă, la o adîncime de 3.000 m, în subsolul peninsulei au fost descoperite nu mai puțin de... 105 straturi de petrol și gaze, un caz fără precedent în U.R.S.S.!

Cele mai bogate zăcăminte prospectate se află în preajma localităților Uzejn și Ietibai, situate la numai cîteva zeci de kilometri de țărmul Caspice, unde petrolul a fost depistat la adîncimi cuprinse între 1.500—2.600 m. În această regiune petroliștii urmează să foreze aproximativ o mie de puțuri iar constructorii au și amplasat prima conductă care va transporta prețiosul lichid de la Uzejn spre Caspica.

Specialiștii au stabilit că petrolul extras aici se deosebește de cel din alte regiuni. Într-adevăr el conține multă parafină, din care cauză devine viscos la temperatura de 30°C, deși în adîncimi, la temperaturi de 120°, se prezintă extrem de lichid. Pentru ca parafina să nu înfunde puțurile, petroliștii sovietici folosesc o metodă originală, anume acoperirea suprafeței interioare a tuburilor cu un strat subțire de sticlă. Din aceleași motive, conducta petrolieră va trebui să fie încălzită cu mijloace speciale, care o vor menține fierbinte chiar și în timpul marilor geruri.

CONSTRUCȚII

Remedii împotriva iernii

Uraganele și viscoalele care bintuie pe coasta Oceanului Înghețat de Nord îngreunează mult viața locuitorilor de pe acele meleaguri. În timpul lungilor nopți polare, zăpada e atît de abundentă încît circulația pe străzile așezării nordice Pevek, de pildă, devine posibilă numai prin tunele săpate în nămeți. De unde o imensă cheltuială de timp și energie, plus atîtea alte inconveniente. Se apropie, însă, ziua cînd așezarea nu numai că nu va fi înecat în zăpadă, ci se va împodobi cu pileuri de zăd și arini. În calea vinturilor turbate se va înălța un zid înalt, îndărătul căruia vor fi construite citeva clădiri cu mai multe etaje, bine încălzite. La adăpostul acestor construcții viața în așezarea Pevek se va desfășura nestingherită de dezlănțuirile stihiei. Iar uriașele parazăpezi, care vor împiedica așezarea, vor împiedica formarea nămeților.

Exemplul Pevek-ului va fi urmat și de alte localități din Extremul Nord, printre care de principalul oraș din Ciukotka, Anadir. Și astfel într-o bună zi, cînd asupra iarnă polară va mai bate la porțile orașelor, ea le va găsi închise.

Dr. Richard Sorge

MISIUNE SPECIALĂ: BERLIN-TOKIO

(XIV)

În 1933, Richard Sorge, lucrător în serviciul de informații sovietic, este rechemat de la Șanghai la Moscova spre a i se încredința o nouă misiune, mult mai primejdioasă, și anume aceea de a se stabili la Tokio în calitate de corespondent al unui ziar hitlerist.

După ce petrece o vreme în Germania spre a câștiga încrederea autorităților naziste, în septembrie 1933 Sorge se stabilește în Japonia și ia legătura cu viitorii săi colaboratori, organizând grupul „Ramzai”. Datorită unei activități asidue, perseverente, el izbuteste să-și creeze în același timp faima de cel mai bun corespondent german din Japonia și de nazist înfocat, lucru care-l ajută să pătrundă în tainele diplomației și statelor majore hitleriste și japoneze.

(Urmare din nr. trecut)

— De ce naiba te-ai cocoțat acolo? — strigă amenințător Klausen.

— Iertați-mă, domnule. Sînt de la direcția pentru amenajarea orașului — răspunse surizind japonezul — Copacul dv. e prea stufos. Trebuie să mai tai câteva crăci.

Klausen închise obloanele și coborî stururile. Inima-i bătea să-i iasă din piept. Ce să fie oare asta? O simplă întâmplare sau poliția își trimisese un agent?

După ce termină transmisia demontă numaidecît aparatul. Cîteva zile nu fu în apele sale. Din fericire, însă, întâmplarea rămase fără urmări.

Altă dată, tocmai cînd Klausen transmitea o radiogramă urgentă, în casă intră un inspector de poliție.

— Unde este domnul Klausen? — se adresă el tăios soției. Trebuie să vorbească numaidecît cu el.

Ani izbucni să-l rețină pe inspector cîteva minute pînă cînd Max demontă apa-

sive în vederea unei lupte comune pentru dominația mondială.

Pactul era strîns legat de politica dusă de Germania hitleristă în Europa. În primăvara lui 1936, batalioane germane ocupaseră zona rennană demilitarizată, ajungînd pînă la hotarul cu Franța. Iar în octombrie, cu o lună înainte de semnarea pactului cu Japonia, Hitler încheiase cu Mussolini un acord pentru crearea unei Berlin-Roma și delimitarea viitoarelor sfere de influență din Balcani și bazinul Dunării, precum și pentru o intervenție comună împotriva republicii spaniole...

În același timp concernele chimice germane și japoneze încheiară acorduri cu privire la acordarea de ajutor tehnic și consultații. La Tokio veniră specialiști militari germani ca să lucreze în industria de război japoneză. La rîndul lor, misiuni militare japoneze plecară în Germania spre „a studia atmosfera”. Pe aerodromurile japoneze începură să aterizeze avioane germane de vînaătoare „Arado”, „Messerschmitt”, „Heinckel”, „Henschel”, bombardiere mijlocii și grele „Junkers”. Începu să sosească și echipamentul militar.

În cursul verii trupele japoneze atacară din nou China. Prima incursiune fu respinsă. Dar Japonia aruncă în luptă forțe noi, artilerie și tancuri, căci scontă o victorie fulger. Războiul căpăta totuși un caracter de durată, deși armata imperială cuceri marile porturi chineze Șanghai și Tianzjin, precum și capitala de atunci, Nankin. Tokio cerea insistenț Chinei să adere la „pactul anti-Comintern”.

Richard află că primul ministru Hirota promisesse Chinei că-i va face concesii dacă aceasta va adera la pact. Sorge transmise numaidecît o radiogramă la Moscova...

Guvernul chinez nu se hotărî, însă, să încheie tranzacția cu Japonia. Lupta continuă...

Între timp se petrecuseră unele evenimente și în Europa. În noiembrie 1937, la „pactul anti-Comintern” aderase Italia fascistă. Mussolini se arătase de acord cu politica Japoniei în Extremul Orient. Iar

mărate ori stătuse smirna în fața lui Dirksen și o cercetă atent. Mîngîie cu mina cotoarele de piele ale cărților și măturisii: — N-am bănuit... Nici chiar în cele mai îndrăznețe visuri.

Apoi se așază într-un fotoliu, în fața lui Richard.

— N-am uitat, dragul meu, că în mare măsură ție îți datorez gradul de general, apartamentele și funcția asta înaltă. Să fii convins că n-am să-ți rămîn dator... — Se poate? — îl opri numaidecît Richard.

— Lasă, lasă, știu ce modest ești. Bine. O să mai revenim la subiectul asta. Am eu planurile mele în legătură cu tine... Și acum hai să discutăm împreună niște noutăți foarte importante, pe care le-am aflat la statul major al comandamentului suprem și de la von Ribbentrop, ministrul de Externe.

Ott deveni solemn și Richard își dădu seama că generalul voia să-i comunice un lucru foarte important. Se rezemă de spătarul fotoliului, gata să-l asculte.

— Cunoști, evident, ultimul discurs al Führerului în Reichstag. Führerul a arătat că guvernul german va căuta să obțină unirea întregului popor german, că Germania nu poate rămîne indiferentă față de soarta celor zece milioane de germani care trăiesc în cele două țări vecine. Înțelegeți despre ce-i vorba?

— Înțeleg — răspunse Richard — Führerul s-a referit la Austria și Cehoslovacia. Acum o lună Austria a fost alipită la Reich. Prin urmare, acum e rîndul Cehoslovaciei.

— Ha, ha, ha! — rîse bucuros Ott. Sigur, și un copil ar înțelege. Dar asta-i numai începutul. Austria e, într-adevăr, un excepțional cap de pod strategic pentru ocuparea Cehoslovaciei. Dar apoi urmează sud-estul Europei, Balcanii și...

După care făcu o pauză scurtă dar semnificativă și reîncepu să vorbească și mai solemn:

— Știi, sînt uluit, literalmente uluit de ce am văzut în Germania. E cu totul altă

Führer personal. Acum el este comandantul suprem al armatei. Nu de mult, Adolf Hitler a declarat: „Eu sînt cel mai mare conducător pe care l-au avut vreodată germanii și mie îmi revine misiunea de a făuri Marele Reich German”. Înțelegeți ce înseamnă asta?

„Da, asta înseamnă că fasciștii trec deschis la cucerirea Europei, la aservirea popoarelor” — își spuse în gîndul lui Richard. Cu glas tare, însă, observă:

— Politica e o treabă grea. „E cea mai mare artă” — cum spunea un francez.

— Deși e francez, are dreptate — încuviință Ott. De aceea, va trebui să-muncim și mai mult decît pînă acum.

— Nu-i nimic — îl încurajă Sorge. — Același francez a mai spus: „Funcțiile înalte instruesc repede o minte pricepută”.

Ott zîmbi satisfăcut și nu observă undă de ironie din glasul lui Richard.

Accidentul

Richard întredeschise greu pleoapele ca de plumb. Se afla într-o cameră mică și curată, cu un perete numai din gearuri. Stururi albe și un pat alb. Deodată, desluși în fața ochilor o pată de un roșu aprins, care începu să se lătească și să alerge, transformîndu-se într-un glob de foc. Vru s-o prindă. Întinse mina dar o durere cumplită îl străbătu trupul, aducîndu-l în simțiri. Acum deosebea timpele, aplecătă asupra-i, o față acoperită cu tifon. I se zăreau numai ochii, aproape fără sprîncene, atenți și încordați. Și deasupra lor o mică pată roșie, o cruciuliță cusută pe o bonetă de un alb imaculat. „Soră de caritate... Spital... Accident...” — își spuse Richard. Apoi își reveni complet în fire și începu să-și amintească ce se întimplase.

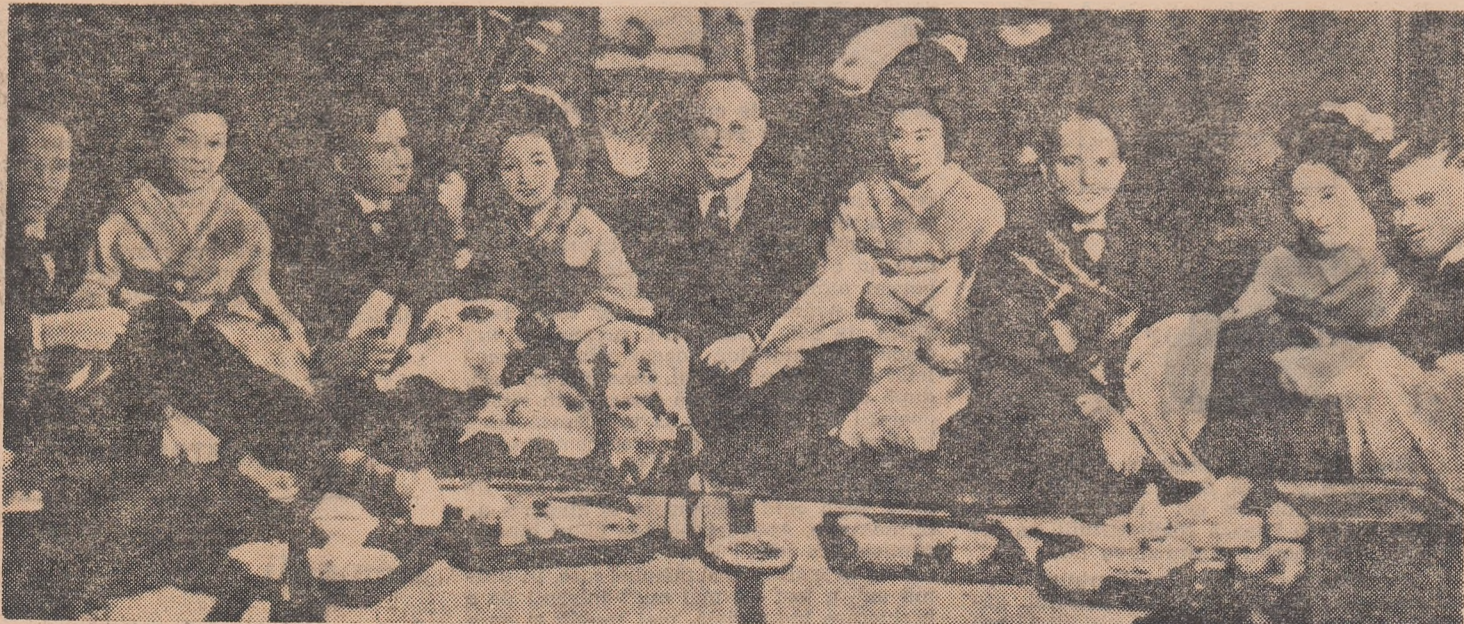
În ultimele zile lucrase mult. Moscova cerea mereu vești despre evoluția probabilă a evenimentelor în Extremul Orient. Richard primea fără încetare, din diverse surse, tot felul de informații, uneori contradictorii. Ozaki îl informa sistematic despre starea de spirit a guvernului japonez, Vukelici despre tactica puterilor vest-europene față de agresiunea hitleristă iar Miiaghi despre planurile militaristilor japonezi. La rîndul lui, Richard urmărea cu luare aminte tot ce se petrecea la ambasadă și în organizația nazistă din Tokio. Aparatul de informații, creat de dînsul, lucra bine și destul de operativ. Totuși, greul muncii cădea asupra lui. Trebuia să analizeze toate informațiile și, uneori, din numai cîteva detalii, să schițeze un tablou complet.

Tabloul era foarte sumbru. După ce ocupase Austria și Cehoslovacia, Hitler nu-și ascundea intenția de a declanșa cit mai repede un mare război în Europa. Era, de asemenea, evident că germanii dorcau să-și asigure spatele frontului. De aceea, voiau să îndrepte atenția și forțele Uniunii Sovietice spre Extremul Orient, creînd acolo o situație primejdioasă. Diplomația germană desfășura o activitate febrilă. Sorge vedea că ambasadorul Ott se ducea din ce în ce mai des la ministrul de Externe, unde rămînea ore întregi spre a-i convinge pe japonezi să atace U.R.S.S. Și, într-adevăr, eforturile lui Ott fură înuccinate de succes. Presa japoneză începuse, ca la comandă, o intensă campanie antisovietică. La hotarul dintre U.R.S.S. și Manciuria erau puse la cale mereu alte provocări. Uneori părea că pacea atîrna de un fir de păr. Cu toate acestea, adevăratele planuri ale guvernului japonez erau ținute în cel mai mare secret. Principala misiune a lui Richard era acum de a afla acest secret. Petrecu multe nopți albe, gîndind, analizînd, comparînd. Și ajunse la încheierea că, pentru moment, Japonia nu era pregătită pentru un mare război împotriva Uniunii Sovietice.

Dar Richard preveni totuși Centrul că, în scurt timp, erau de așteptat din partea Japoniei încercări de a agrava situația internațională din Extremul Orient.

Sergei Goliakov
Vladimir Ponizovski

(Va urma)

Ott a depus multe eforturi, și pe cele mai variate planuri, pentru dezvoltarea relațiilor germano-japoneze. În fotografie, împreună cu cadeții navei-școală „Emden” și un grup de gheșe japoneze.

ratul și-l ascunse într-o nișă. Abia acoperi nișa că polițistul și dădu buzna în cameră.

— Domnule Klausen, ai întîrziat cu plata impozitului la serviciul de pompieri.

Asta fu tot... A doua zi firma „Klausen et Comp” plăti impozitul pe un an înainte.

Deși incidentele de acest fel erau întîmplătoare, Richard ceru și mai multă prudență. „De obicei, agenții serviciilor de informații sînt descoperiți din pricina unor fleacuri” — spuse el.

„Pactul anti-Comintern” se rezuma la două puncte principale: Japonia și Germania se obligau să se informeze reciproc asupra activității Internaționalei Comuniste și să lupte împreună împotriva ei, după cum trebuiau să ia măsurile necesare și „împotriva celor care, în interiorul sau în afara țării; vor acționa direct sau indirect în folosul Cominternului”. Unele paragrafe secrete din pact arătau, însă, împede că principalul dușman era U.R.S.S. „Pactul anti-Comintern” desăvîrșea alianța dintre cele două state agre-

Hitler, într-o cuvîntare ținută la München, declarase amenințător: „S-au unit trei state. Mai întîi a fost axa europeană iar acum există un mare triumf mondial”.

„Lumea se rostogolește spre un mare război” — își spuse Richard.

O zi memorabilă

„Douăzeci și opt aprilie o mie nouă sute treizeci și opt. Să nu uit ziua asta... — își mai spuse Richard și îmbrățișă cu privirea salonul cel mare al ambasadei. Totul se repetă. Recepții. Toasturi... Numai că pe alt plan și în altă perioadă...”

Imediat ce recepția se sfîrși și oaspeții plecară pe la casele lor, ca de obicei Ott îl pofti pe Richard la el. De data asta, însă, nu în odăița atașatului militar ci în biroul mare, impunător, al ambasadorului.

— Te rog să te simți ca la tine acasă — îi spuse Ott, după ce rămăseră singuri. — Și de astăzi înainte o să am nevoie de ajutorul tău poate chiar mai mult decît pînă acum. Apoi ambasadorul începu să se plimbe prin încăperea în care de nenu-

țară decît acum doi ani. Toată națiunea germană e pregătită pentru un război adevărat. Ca să nu mai vorbesc de armată, care are acum un milion și jumătate de soldați și ofițeri — aproape de două ori mai mult decît în ajutorul primului război mondial. O sută de divizii! Fără să mai punem la socoteală batalioanele SA și SS!

Richard văzu în fața ochilor batalioanele în cămăși cafenii, își aminti de Wedding și de rugul din piața Operei.

— Aceste o sută de divizii — continuă generalul — nu mai sînt înarmate cu puști, ca pe vremea lui Wilhelm. Wehrmachtul are peste trei mii de tancuri, 3700 de avioane de luptă. Și apoi în armată s-au făcut mari schimbări — rosti el în șoaptă. Au fost înlăturați de la conducere toți cei care șovăie sau nu sprijină ideea unui mare război — toți, indiferent de persoane. General-feldmareșalului von Blomberg i s-a cerut să-și dea demisia. În locul lui a fost numit generalul Keitel. Göring a fost avansat general-feldmareșal. Ministrul de război a fost desființat și conducerea armatei a fost preluată de

Natașei nu-i place să fie întrebată

Liudmila Savelieva, căreia juriul recentului festival cinematografic de la Moscova i-a decernat o diplomă pentru interpretarea rolului Natașei din „Război și pace”, a fost foarte puțin lovace la prima conferință de presă la care a luat parte.

Întrebată: — Cum ați pregătit rolul?, tinăra actriță a răspuns: — Îl citeam și reciteam pe Tolstoi încercând să simt, să trăiesc tot ce a simțit și a trăit Natașa. Altfel, trebuie să mărturisesc că în genere nu-mi plac astfel de întrebări. Când mi se pun, îmi aduc aminte de cuvintele Nata-

Liudmila Savelieva în rolul Natașei

șei: „De ce să întrebi, de ce să vorbești când cuvintele nu exprimă ce simți?”.

Acest răspuns este, se pare, foarte caracteristic pentru Liudmila Savelieva, despre care cei care o cunosc bine afirmă că una din principalele ei calități este spontaneitatea.

Liudmila Savelieva poate fi deseori auzită rostind un „Nu știu” categoric. Căci dacă răspunsul care i se cere nu-i vine numaidecât pe buze, actrița nu se refugiază niciodată îndărătul unei aproximații. Este de altminteri o trăsătură de caracter care o apropie, o dată mai mult, de Natașa

Rostova. Ca și aceasta din urmă, Liudmila Savelieva trăiește simțămintele ei puternic și din toată inima dar nu dorește să le exteriorizeze.

Ziarștilor le-a fost foarte greu s-o determine să spună măcar câteva cuvinte despre copilăria și prima ei tinerețe. Și pînă la urmă nici n-au izbutit să afle mai mult decît că Liudmila Savelieva s-a născut în 1942 — deci în plin război — în Leningradul încercuit și asediat de hitleriști. Cînd avea o lună a fost cît pe aci să fie mîncată de șobolanii hămesiți care invadaseră orașul...

— La școală, a mai declarat Savelieva, am făcut de multe ori compoziții pe teme privitoare la „Război și pace”. Una din ele avea chiar titlul „Natașa Rostova”. Dar, bine înțeles, atunci nici nu-mi trecea prin minte că într-o zi o voi interpreta pe Natașa într-un film.

După terminarea Școlii de coregrafie din Leningrad, Liudmila Savelieva a debutat în balet. Primii ei pași în cinematografie aduc puțin aminte de povestea Cenușereșei.

— Mai întîi am fost refuzată. Apoi Bondarciuk a consimțit, totuși, să stea de vorbă cu mine și i-am recitat, pe de rost, pasaje întregi din Tolstoi. În aceeași zi am făcut și primele probe.

Critica cinematografică sovietică subliniază că jocul Liudmillei Savelieva este nu numai o interpretare, ci o manifestare naturală și spontană a profundelor afinități dintre actriță și personajul literar tolstoian.

Proaspătul succes a adus actriței multe propuneri interesante din partea unor regizori cunoscuți. Dar pînă acum Liudmila Savelieva nu s-a hotărît încă asupra următorului ei pas în cinematografie. Ea s-a mulțumit să declare:

— Iau în continuare lecții de dans, ca să nu-mi pierd forma. După Natașa, aș dori să joc într-un balet filmat. Dacă nu s-o putea, nu știu încă ce-am să fac...

Bineînțeles, însă, că după marile ei succese, Liudmila Savelieva n-are nici un motiv să fie îngrijorată de viitor. Nu încape nici o îndoială că o așteaptă o bogată carieră cinematografică.

REFLECTOR

• Daniil Hrabovički, care a scris scenariile filmelor „Cer senin” și „Nouă zile dintr-un an” (în colaborare cu Mihail Romm), debutează ca regizor. El turnează, după un scenariu propriu, „Apelul”, film consacrat unității spirituale a două generații — aceea care a făcut războiul și aceea care a asaltat Cosmosul. Filmul este o istorie paralelă a doi tineri cu același nume: un tanchist Borodin (rol interpretat de Nikita Mihalkov, protagonistul comediei lirice „Pășesc prin Moscova”) și un cosmonaut Borodin (Oleg Strijenov).

• Regizorul filmului „Tatăl soldatului”, Rezo Cihaidze, intenționează să realizeze o peliculă despre partizanii gruzini care au luptat în Italia. La scenariul filmului, care se va numi „Scrisori din Italia”, lucrează în momentul de față Gheorghi Mdivani. Rolul principal va fi interpretat de Sergo Zakariadze, care la recentul Festival internațional de la Moscova a cucerit premiul de interpretare masculină pentru creația lui din „Tatăl soldatului”.

• Andrei Tarkovski („Copilăria lui Ivan”) a dat primul tur de manivelă filmului „Andrei Rubliov”, o evocare a vieții și personalității marelui pictor. Rolul titular a fost încredințat actorului de teatru Anatoli Solonișin, cel al călugărului Kirill lui Ivan Lapikov, care s-a afirmat în ultima vreme în filmele „Președintele” și „Dragoste nechemată”, iar rolul primului „zburător” rus lui Nikolai Glazkov. Cei trei interpreți principali sînt înconjurați de o echipă forte: Irina Tarkovskaia, Mihail Ulianov, Iuri Nikulin, Roland Bikov.

arta

Un nou film al lui Pîriev și Batalov

După o tăcere de cîțiva ani, regizorul Ivan Pîriev, al cărui nume evocă în memoria spectatorilor titluri ca „Tractoriștii”, „Ora 6 după război”, „Balada Siberiei”, „Idiotul”, „Noapți albe”, se prezintă cu un nou film, o ecranizare după romanul lui A. Ciakovski „Lumina stelei îndepărtate”.

Regizorul a avut de rezolvat în acest film o mare dificultate izvorită din împrejurarea că personajele principale își dezvăluie caracterele indirect, prin alți oameni. Această modalitate particulară de prezentare a lor a cerut fiecărui personaj, fiecărui actor o contribuție esențială la dezvoltarea temei. O strălucită echipă de interpreți — S. Pileavskaia, A. Abrikosov, L. Skirda, A. Alexeev, dar mai ales Alexei

Batalov — a izbutit, însă, să comunice din plin intențiile regizorului.

Critica sovietică afirmă chiar că „Lumina stelei îndepărtate” este filmul lui Pîriev și al lui Batalov. În acest ultim

Alexei Batalov

film, în care interpretează rolul unui secretar de partid, Batalov continuă, de altfel, într-un anumit sens seria marilor sale personaje anterioare: aceeași omenie, aceeași generozitate, același fel de a vorbi parcă într-o permanentă dezbateră interioară, aceeași simplitate. Și de data aceasta Batalov nu se mulțumește numai să interpreteze rolul, ci, cum sublinia un cronicar, îl toarnă în „eul” său cetățesc, astfel încît personajul capătă o amplă biografie socială și omenească.

MUZICĂ

Jazzul sovietic

Există un jazz sovietic? Este o întrebare pe care mi-o pun frecvent amicii mei din străinătate.

Pentru a răspunde am să mă mărginesc la câteva date, care mi se par concludente. În U.R.S.S. există un foarte mare număr de orchestre de jazz, care colaborează cu cei mai populari interpreți vocali, oferind publicului programe foarte apreciate. Mulți compozitori „serioși” scriu muzică de jazz. În cursul ultimilor șase-sapte ani cele mai bune formații s-au întrecut într-o tradițională competiție anuală organizată la Leningrad și Tallin. Primul festival unional de jazz amator a avut loc la Moscova în octombrie 1962 iar după numai două săptămîni cîștigătorii reprezentau Uniunea Sovietică la festivalul european de la Varșovia.

La festivalul unional din anul acesta, organizat tot la Moscova, valoarea formațiilor a fost atît de apropiată încît locul I a fost împărțit de trei orchestre: ale lui Igor Bil, Alexei Kozlov și Viktor Prudovski iar Nikolai Gromin, un savant de 26 de ani, specialist în economie, a fost recunoscut drept cel mai bun compozitor și un as al ghitarei.

De altfel, aceste orchestre n-au apărut pe un teren gol. Jazzul sovietic are o istorie care începe în deceniul al treilea. O formație de negri americani, venită în U.R.S.S. în 1925 a avut o puternică înrîurire asupra introducerii jazzului în U.R.S.S. Formația era compusă din muzicieni excelenți, printre care celebrul saxofonist Sidney Beckett.

Puțin timp după turneul americanilor au luat ființă mai multe orchestre la Leningrad, Moscova și Odesa, cunoscută prin marile ei tradiții muzicale. Jazzul cel mai popular, constituit în deceniul al treilea a fost al unui odesit, Leonid Utiosov, strălucit șef de orchestră, actor, cîntăreț dotat cu un mare simț al umorului și cu o voce profundă, puțin voalată, dar foarte caldă și muzicală, amintind întrucîtva pe aceea a lui Al. Jolson. celebrul actor de cinema din vremea filmului mut. Utiosov și compozitorul lui favorit Dunaevski au știut să creeze un stil extrem de original al cîntecului liric sovietic, care îngloba multe elemente de jazz.

De la mijlocul deceniului al patrulea orchestrele lui Mihail Varlamov, Alexandr

Țfasman și mai ales Eddi Rozner au cucerit o largă notorietate.

Dintre marile orchestre ale ultimului deceniu trebuie reținută aceea a lui Oleg Lundstrem, ale cărei concerte adună mii de auditori. Formația are soliști de mare clasă ca: Gheorghi Garanian (saxofon alto), Alexei Zubov (saxofon tenor) și Konstantin Baholdin (trombon).

Este o moștenire care obligă. Sînt convinși, însă, că evoluția jazzului sovietic o va confirma și îmbogăți cu multe elemente noi creatoare.

Leonid Pereverzev

TEATRU

150 !

Teatrul de satiră din Moscova a prezentat recent al 150-lea spectacol cu piesa lui Bernard Shaw „Casa inimilor sfărîmate”. Această „fantezie în stil rusesc pe teme engleze”, cum menționează marile dramaturg în subtitlu, este, se știe, o necruțătoare demascare a afacerismului lumii burgheze, a crizei de conștiință a intelectualității engleze.

Pusă în scenă de regizorul principal al teatrului, artistul poporului Valentin Plucek, „Casa inimilor sfărîmate” se joacă neîntrerupt, de trei ani, cu același succes. În acești ani, în fața publicului sovietic au evoluat, în rolurile principale, artistul emerit Anatoli Papanov, neuitatul general Serpilin din filmul „Via și morți” (Alfred Mangan), O. Aroseva (Ariadna) și Z. Zelinskaia (Elly).

T. Ș.

Aceste inițiale misterioase ascund numele unui teatru care, trebuie să o spunem de la început, nu e academic, nu e celebru și nici măcar prea bine cunoscut. Actorii lui n-au încă titluri de merit și, la drept vorbind, nici nu sînt artiști de meserie. Ocupația lor de bază este învățătura, terenul activității lor instructive și artistice — școala nr. 379 din Moscova. Deci probabil că ați ghicit: T. Ș. înseamnă pur și simplu Teatrul Școlar.

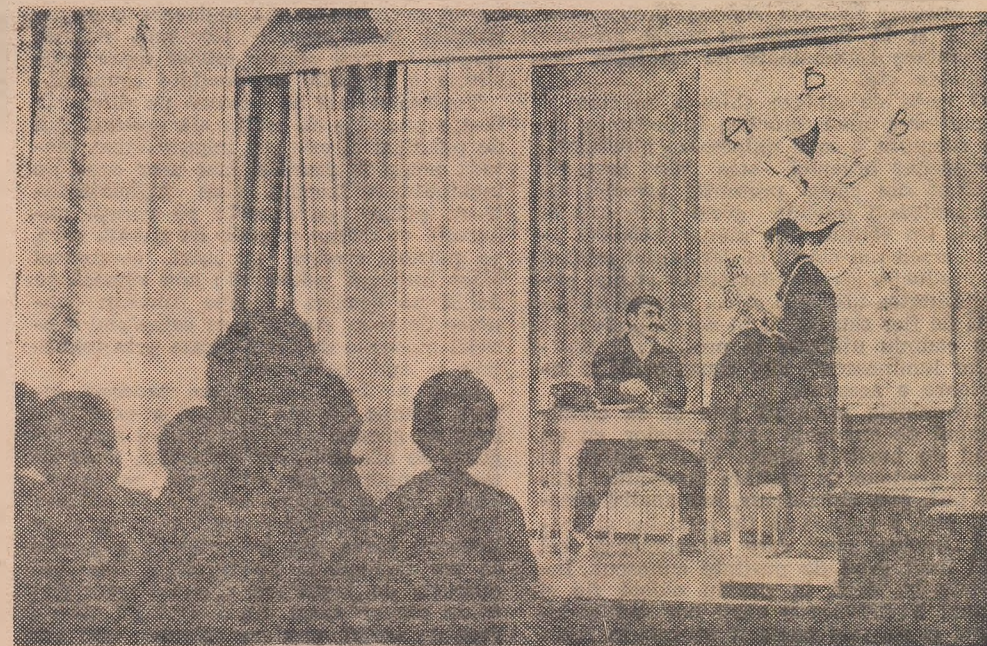
A luat naștere dintr-un obișnuit cerc de artă dramatică, dar în cei zece ani de cînd funcționează a izbutit să devină un teatru în adevăratul înțeles al cuvîntului: cu un repertoriu mereu înprospătat, ales din dramaturgia clasică și contemporană, cu un regizor care cumulează mai multe atribuții și e numit, cu o apelațiune generică, conducătorul artistic al teatrului, cu decoruri, cu o scenă și o sală de spectacole proprii și cu actori foarte entuziaști.

Teatrul are spectatoriile lui permanente; profesori, elevi, părinți, rude, cunoscuți ai acestora. Din cînd în cînd, cadrul acesta se lărgeste: asta se întîmplă cînd T. Ș. pleacă în turneu — în sovhozurile și colhozurile învecinate sau, mai aproape, la vreun club sau palat de cultură din Moscova. În cei zece ani de existență elevii au interpretat peste treizeci de piese, printre care un loc de frunte l-au ocupat piesele lui Cehov și Ostrovski, întregite de lucrări bine alese ale dramaturgilor contemporani sovietici și străini.

Spectacolul festiv care a marcat împlinirea unui deceniu de activitate, a îmbogățit lista autorilor jucați pe scena teatrului cu două nume noi: Mircea Crișan și Radu Stănescu. Căci elevii din Moscova au ales pentru sărbătoarea lor suita de scheciuri satirice grupate sub titlul comun „Șapte păcate”.

Toate scenetele s-au bucurat de o interpretare plină de fantezie și temperament, care a contribuit la dezvăluirea intențiilor autorilor români.

Rezultat al eforturilor conjugate ale întregului colectiv, premiera „Șapte păcate” s-a înscris printre cele mai bune reușite ale Teatrului Școlar din Moscova.

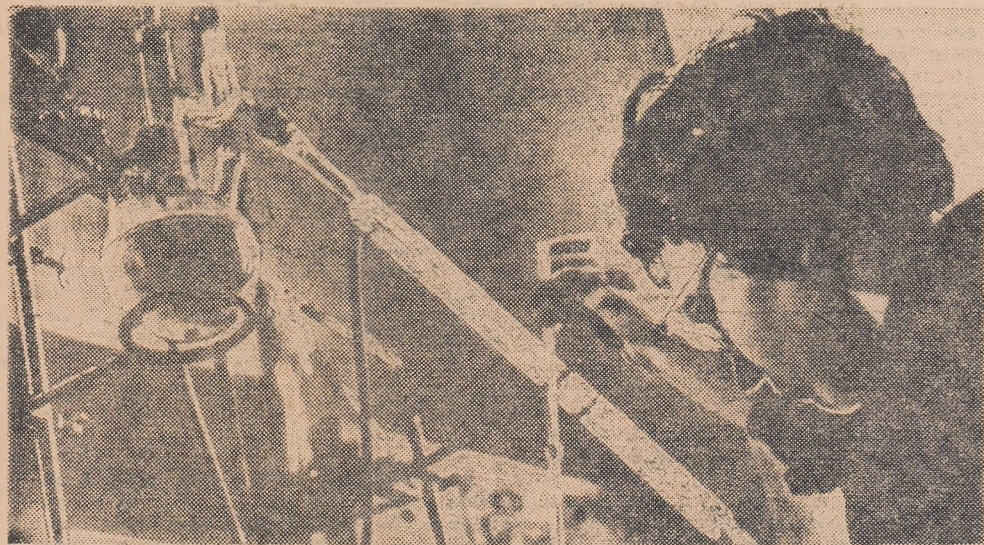
Scenă din spectacolul „Șapte păcate” la T. Ș.

FIZICĂ

Amestecuri și produse pure

În natură sîntem inconjurați numai de amestecuri, și aproape niciodată de indivizi puri. Chiar elementele de obicei greu de separat sînt tot amestecuri, de izotopi. Într-o stare avansată de puritate, multe materiale sau substanțe uzuale capătă caracteristici care se deosebesc mult de cele îndobîștite cunoscute. Dacă deosebirile s-ar mărgini doar la aspect, ca în cazul cuprului, aluminiului etc., problema ar fi de mică importanță. Dar „modificările” aduse de gradul înalt de puritate sînt une-

inhibitorilor care, în cantități infime, împiedică procesele de polimerizare ca și multe alte procese care decurg din radicali. În timpul cercetărilor de pionierat în domeniul radicalilor liberi s-a constatat o dată că izolarea acestora nu reușea decît... în absența unui anumit cercetător; după o observație atentă, s-a remarcat că acesta era singurul care fuma în timpul experiențelor. Fumul de țigară din aer era suficient pentru a împiedica obținerea radicalilor liberi din vasele chimistilor...

In căutarea unor noi produse, cu un grad mai înalt de puritate...

ori de-a dreptul surprinzătoare. Un amestec de oxid de carbon și oxigen, de pildă, lipsit total de apă nu arde; în aceleași condiții clorul nu se combină cu hidrogenul iar gazul detonant din mine nu mai produce explozii. Se pare că punctele de fierbere ale mercurului și alcoolului metilic în stare perfect anhidră, se deosebesc de punctele de fierbere ale acelorași substanțe cu puritate obișnuită etc.

Pînă și apa, dacă este eliberată de impuritățile organice, sărurile și gazele pe care le conține, își schimbă multe caracteristici, cum ar fi conductibilitatea și altele. Dar chiar și în acest caz, apa se prezintă tot sub forma unui amestec pentru că în compoziția ei intră apa grea (desigur într-o proporție mică, dar suficientă pentru a face posibilă separarea ei industrială). Apa grea este o combinație a oxigenului nu cu hidrogenul ci cu izotopul acestuia, deuteriu. Și chiar dacă se procedează la separarea izotopilor, ceea ce rămîne este tot un amestec, alcătuit de data aceasta din diferite asocieri ale moleculei de bază. Cercetări recente au pus în lumină faptul că apa poate să aibă însușiri diferite în funcție de proveniență.

În afara studiilor științifice, obținerea substanțelor pure este de o mare însemnătate atît pentru viața de fiecare zi, cît și pentru o serie de industrii. Organismul nostru se dovedește, de altfel, un foarte exigent „controlor” al purității: se știe că renumele multor mărci de medicamente se datorează deseori tocmai gradului de puritate a produselor, factor important pentru evitarea fenomenelor secundare. Într-adevăr, mulți intermediari utilizați în industria farmaceutică au o puternică activitate nocivă, spre deosebire de produsul final. Intrucît transformarea chimică a intermediarilor nu se face întotdeauna integral este foarte importantă îndepărtarea urmelor acestora. Aceeași problemă se ridică și în legătură cu unele produse alimentare contaminate de ierbicide, insecticide etc.

O serie de sinteze chimice precum și depozitarea unor produse importante, ca de exemplu a apei oxigenate, hidrazinei, peroxidilor organici etc., sînt greu de realizat din cauza prezenței urmelor de contaminanți (metale grele sub 0,01 la sută). Un conținut de numai 0,000001 la sută arsen sau cupru în germaniul utilizat în producția semiconductorilor atrage imposibilitatea utilizării sale... Urmele de săruri de fier sau cupru în sulfurile de zinc sau cadmiu utilizate la producerea ecranelor luminescente sînt cauza calității inferioare a acestora.

Tehnologia nucleară este și ea condiționată de existența materialelor cu un grad de puritate foarte înalt; astfel, în afara gradelor de puritate cunoscute: tehnic pur, pur, chimic pur, pro analisi spectral pur, a trebuit să fie introdus și gradul „nuclear pur”, care desemnează cel mai înalt grad de puritate cunoscut. Într-adevăr, dacă în uraniu există fie și numai 1 : 100 000 000 părți bor sau gadolinu, el nu mai poate fi utilizat în reactoarele nucleare.

Și în laboratoare intervin adesea aspecte surprinzătoare: este bine cunoscut cazul

Evident, practica industrială curentă este departe de a cere astfel de purități. Cu toate acestea, lupta pentru puritate este extrem de actuală astăzi. Multe produse își dublează valoarea cu fiecare procent de puritate cîștigat (desigur de la o anumită concentrație în sus). Astfel, prețul umilei sări de bucătărie devine de 400 lei kilogramul la un grad de puritate mediu. Calitatea multor materii plastice sau fibre sintetice este strict dependentă de puritatea monomerilor utilizați. Urmele de impurități reduc considerabil proprietățile mecanice ale acestora (fapt constatat de altfel de multe ori de femei la purtarea ciorapilor din fibre sintetice...).

Purificările avansate se realizează prin mai multe metode, dintre care unele prezintă un interes deosebit, fiind „ultimele creații” în acest sens. Într-adevăr, dacă pe vremea lui Kohlrausch chimistului i-au trebuit ani de zile pentru a obține apă de o puritate suficientă pentru a o caracteriza, astăzi în laboratoarele moderne se poate realiza același lucru în numai cîteva minute, trecînd apa degazată printr-un strat convenabil de schimbători de ioni. Apa astfel obținută are puritatea pe care ar fi dobîndit-o în urma a treizeci de distilări succesive.

Și acum cîteva cuvinte despre doar două din aceste metode bazate pe echilibrul lichid-solid: formarea monocristalelor și topirea zonală.

Prima metodă se bazează pe caracteristica cristalelor de a fi deosebit de pure; prin crearea condițiilor corespunzătoare se ajunge ca dintr-o soluție concentrată să se depună un număr limitat de cristale, uneori chiar unul singur. Impuritățile rămîn în soluție, fiind „alungate” de cîmpul electrostatic care ia naștere în jurul aranjamentelor de atomi ce formează „porțiunea crescătoare” a cristalului. Puritatea cristalelor este cu atît mai mare cu cît posibilitatea de înglobare a impurităților între cristale este mai redusă. Obținerea unui singur cristal mare constituie o garanție de puritate avansată.

Topirea zonală se bazează pe diferența dintre punctele de topire ale materialului de purificat și cele ale impurităților. Metoda poate fi descrisă mai ușor dacă ne închipuim la început cum îngheață într-un pahar apa sărată: pe pereții paharului se depun cristale de gheață care, pe măsura trecerii timpului, avansează către mijlocul paharului: apa rămasă ca lichid va conține aproape întreaga cantitate de sare. Acesta este principiul metodei moderne de desalinizare prin înghețare a apei oceanelor.

Dacă ne închipuim acum procesul invers, anume topirea treptată a unui bloc lung de gheață cu ajutorul unei zone înguste de căldură care avansează încet pe toată lungimea acestuia, ne putem da seama că pe măsură ce zona de căldură înaintează (formînd în mod corespunzător lichidul) sarea sau impuritățile existente se vor deplasa în același sens. Repetînd operația de înghețare și dezghețare (într-un singur sens) din blocul de gheață (sau de metal, produse chimice etc.) vor fi transportate treptat toate impuritățile la unul dintre capete.

Descoperită în a doua jumătate a seco-

lului nostru și aplicată la început numai metalelor, metoda se dezvoltă azi cu pași repezi, pătrunzînd în domeniul produselor chimice, biologice etc.

Evident, o purificare mai avansată poate fi obținută și prin multe alte metode, aplicate separat sau împreună, progresele în acest domeniu se țin lanț, răspunzînd nevoilor tehnicii. Noi metode, laborioase dar eficiente, permit astăzi obținerea unor purități de neconceput altădată.

Ing. C. Mătasă

ARHEOLOGIE

Încă o enigmă a Saharei

Imensul deșert african continuă să dezvăluie arheologilor crîmpeie din viața lui de altădată. Nu e mult de cînd i-a surprins cu frescele rupestre de la Tassili (revista noastră a publicat un amplu articol despre ele N.R.). Descoperiri și mai recente le aduc noi mărturii despre vechea civilizație sahariană de acum 10 000 de ani. Reprezentanții acelei lumi dispărute au lăsat, în valea Vadi-el-Adjal, ziduri ciclopice care străjuiesc dinspre apus muntele Zerkakra, zeci de mii de inscripții funerare săpate în stînci, o întinsă rețea subpămînteană de canale de irigație.

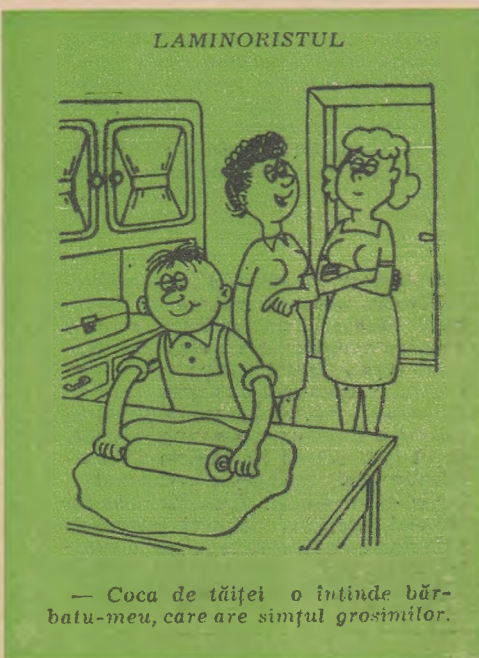
Marele număr de morminte găsite, cel puțin 40 000, după aprecierea arheologilor, îi face să creadă că acolo a fost cîndva centrul unui mare stat, iar cele 200 de canale (cu o lungime totală de 1 000 de mile!) sugerează că pe acele meleaguri a existat o agricultură înfloritoare.

Cine a construit aceste sisteme de irigație? O seamă de specialiști socotesc că au dat, în sfîrșit, peste urmele legendarului stat al haramanților despre care Herodot scria că trăiesc la sud-est de Egipt, într-o țară bogată în viețuitoare, și că evită orice contact cu alte popoare.

Haramanții să fi cioplit, deci, în stîncă splendorile dar bizarele castele din valea el-Adjal, care nu figurează încă pe nici o hartă arheologică? Sau sortăreața ale cărei ruine au fost găsite în vecinătatea cimitirului cu morminte piramidale?

Arheologii nu pot încă să răspundă cu certitudine la aceste întrebări. Cu atît mai enigmatice par de aceea rămășițele unei vieți îmbelsugate în locuri unde riurile au secăt, pădurile au pierit, sufocate de arșișă, iar animalele s-au refugiat spre sud încă acum 5 000 de ani.

V. Selički

— Coca de tăieși o întinde bărbatu-meu, care are simțul grosimilor.

BIOCHIMIE

Sîntem urmașii... fulgerelor?

Anul 1924 a fost un an crucial pentru începutul marii bătălii pe care o poartă știința pentru dezlegarea misterului apariției vieții pe Pămînt. În 1924, celebrul savant sovietic Alexandr Oparin a întrevăzut, pentru prima oară în istoria științei, posibilitatea evoluției chimice a materiei. După cîțiva ani, geneticianul englez Haldane a prezentat ipoteza sintezei substanțelor organice grație acțiunii razelor ultra-

Știința

violete ale Soarelui asupra atmosferei primitive a Pămîntului.

Apoi, experiențe din ce în ce mai uimitoare au făcut cu puțință recrearea condițiilor exacte ale ivirii fenomenului biologic pe planeta noastră. Reconstruind, de pildă, în laborator atmosfera presupusă a fi existat pe Pămînt la începuturile sale — printr-un amestec de hidrogen, metan, amoniac și vaporii de apă supus timp de cîteva săptămîni unor puternice descărcări electrice care aminteau de furtunile magnetice — la capătul experienței s-au dobîndit cîteva varietăți de aminoacizi și alți compuși organici. Analiza spectroscopică arătase mai înainte astronomilor că galaxia noastră este foarte bogată în hidrogen, oxigen, azot și carbon, cei patru compuși fundamentali ai oricărei materii inerte. Iar în prezența hidrogenului, se știe, carbonul, oxigenul și azotul se combină ușor în metan, amoniac și apă. Prin deducție, s-a ajuns, în mod firesc, la viiunea unui Pămînt primitiv înconjurat de o atmosferă alcătuită din vaporii de apă, metan, amoniac și hidrogen și perpetuu supusă unor intense bombardamente cu raze cosmice și unor gigantice furtuni magnetice.

Aplicarea tot mai cutezătoare a teoriilor asupra evoluției chimice a materiei a dus la dobîndirea în laborator nu numai a unor substanțe proteice ci și a unor elemente constitutive ale acizilor nucleici. Publicațiile de specialitate din ultimul timp anunță că, utilizînd acceleratori de electroni, s-a ajuns la sintetizarea, în numai o oră, a adeninei, unul din cei patru componenți ai acizilor nucleici. Sub influența căldurii, metanolul și amoniacul sintetizează din nou aminoacizi și hidrocarburi, ca benzenul și toluenul.

Înaintînd tot mai mult pe calea sintezei proteinelor și a acizilor nucleici, cercetătorii izbutesc astăzi să reconstituie chiar și substanțe mai complexe. Treptat, treptat, știința suie astfel înapoi scara timpului, reconstruind istoria vieții care, dacă a avut nevoie de milioane de ani pentru a ajunge la formele pe care le cunoaștem acum, nu va mai necesita poate, decît un deceniu pentru a ne dezvălui toate secretele ei.

Mult timp socotită ca fiind de netrecut, prăpastia care despărta materia organică de cea anorganică tinde grabnic către desființarea ei.

ASTRONOMIE

Planeta cea mai îndepărtată

Șafika Șaraf, colaboratoare a Institutului de astronomie teoretică al Academiei de Științe a U.R.S.S., a elaborat o teorie analitică cu privire la mișcarea planetei Pluton. Această teorie a permis, pentru prima oară, calcularea poziției lui Pluton în raport cu Soarele și cu celelalte planete. Ea deschide, în același timp, perspectiva de a se putea determina o seamă de elemente complementare ale evoluției sistemului solar ca, de pildă, faptul dacă Pluton a fost, în vremi imemorabile, un satelit al vecinului său Neptun, planetă de dimensiuni mult mai mari sau dacă este numai alcătuit din aceeași materie.

Observarea celei mai îndepărtate planete a sistemului nostru solar este foarte complicată, intrucît — primind de la Soare de 1 600 de ori mai puțină lumină decît Pămîntul — Pluton „strălucește” de 10 000 de ori mai slab decît stelele cele mai puțin vizibile cu ochiul liber.

HIDROLOGIE

Este amenințată omenirea de sete?

În mitologia popoarelor din Orientul antic — babilonienii, egiptenii, hindușii, persii, fenicienii — apa era socotită primul principiu al vieții. O idee similară a expus în secolul 6 î.e.n. și filozoful Thales din Milet care susținea că apa este izvorul tuturor lucrurilor. Mai târziu, filozofii greci Empedocle (secolul 5 î.e.n.) și Aristotel (secolul 4 î.e.n.) în doctrina lor despre cele patru elemente — focul, aerul, apa și pământul — considerau apa ca izvorul frigului și umezelii.

De altfel, nici astăzi problema apei nu este numai problema înghițituri care potolește setea. Este, fără exagerare, o chestiune de care afirmă în bună parte însuși viitorul omenirii, progresul și înfăptuirile ei. O dată cu progresul civilizației omenirea consumă cantități tot mai mari de apă. Iar acolo unde azi doi metri cubi de apă înseamnă belșug, mâine, pentru a obține același efect, va fi nevoie de trei metri cubi.

Dacă vechii romani se mulțumeau cu cîteva litri de apă pe zi, astăzi un singur locuitor dintr-un mare oraș consumă circa 350 de litri. Dacă la cele de mai sus adăugăm că pentru a obține un kilogram de hrană vegetală — cereale, legume — e nevoie, în medie, de două tone de apă (sub formă de precipitații sau stropit), pentru un kilogram de carne de 20 de tone, pentru totalitatea produselor necesare nutriției normale a unui om de circa 600 de tone, înțelegem ușor cît de mare este consumul de apă pe scara întregului glob. Mai mult decît atât, omenirea folosește apa și pe o cale mai puțin directă, față de care consumul direct pare o picătură într-un ocean. Astfel, pentru fabricarea unei tone de oțel sau de hîrtie e nevoie de 250—300 tone de apă iar la fabricarea unei tone de fibre sintetice se consumă 1 000 de tone de apă! Cantități mari de apă „beau” și centralele termice și cele atomoelectrice. În sfîrșit, știind că pînă în anul 2000 populația globului se va dubla ajungînd la șase sau chiar șapte miliarde de oameni se naște în chip firesc întrebarea: „Este cumva omenirea amenințată de sete?”

Hidrologii arată că globul terestru este uimitor de bogat în apă. Învelișul Pămîntului conține, numai în stratul său superior, pe o adîncime de cinci kilometri, de trei ori mai multă apă decît toate celelalte substanțe luate la un loc. Nici atmosfera terestră nu este mai puțin bogată în apă. În fiecare an se evaporă de pe planeta noastră circa 425 000 kilometri cubi de apă. Cea mai mare parte a ei revine în Oceanul mondial. Din aceeași cantitate, circa 100 000 de kilometri cubi cad pe uscat, din care 27 000 se adună în apele freatice și în acelea ale riurilor.

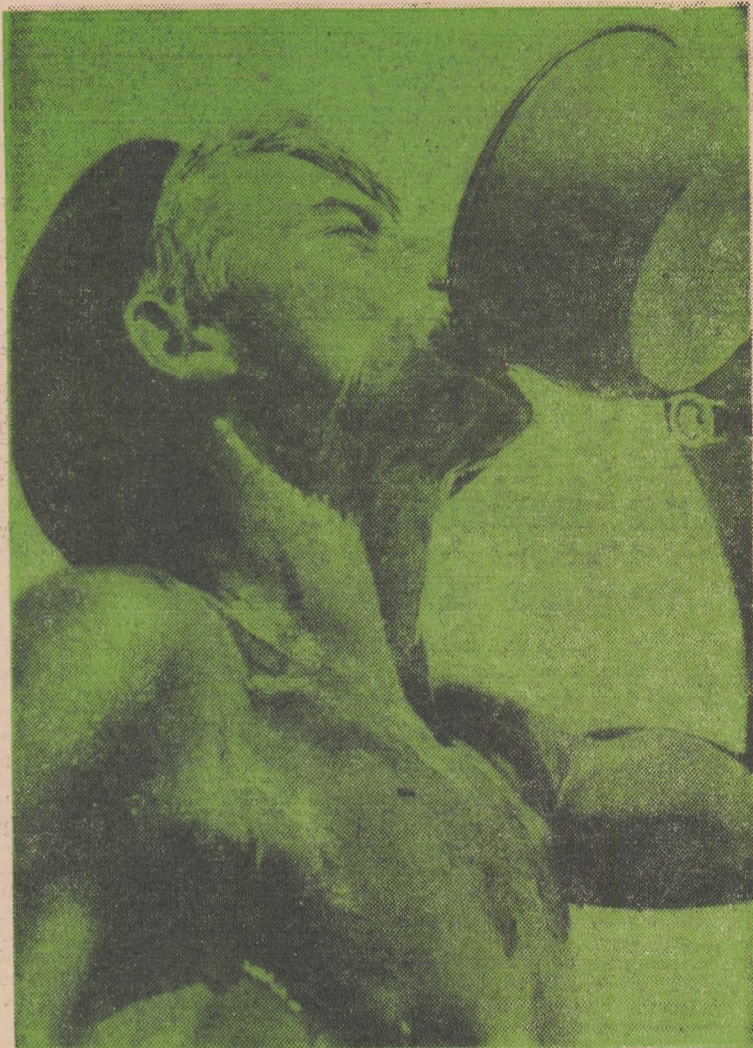
Prin urmare, o primă concluzie care se impune este că Pămîntul dispune din belșug de resurse de apă. Aceasta dacă tratăm problema la scara întregii planete. Dacă luăm, însă, în considerare fiecare continent, zonă, regiune în parte trebuie să facem o constatare mai puțin îmbucurătoare, anume că natura a distribuit apa extrem de neuniform.

Multe din marile orașe ale lumii suferă de lipsă de apă. La Paris, din cauza presiunii slabe a apei, în curînd nu vor mai putea fi stinse incendiile izbucnite mai sus de etajul al treilea. La Tokio, consumul de apă este limitat. La New York și Philadelphia problema aprovizionării cu apă devine tot mai acută.

Iată de ce, cu toată abundența de apă pe Pămînt, se impun totuși unele măsuri

de economisire a ei și de obținere a apei potabile din surse neutilizate încă sau utilizate mai puțin.

Problema diverselor metode de desalinizare a apei de mare a mai fost abordată în revista noastră. Ne vom opri, de aceea, asupra apelor freatice. Se știe că orașele Berlin, Copenhaga, Paris folosesc

pentru băut numai apa subterană. Moscova și-a construit prima conductă de apă pe baza apelor freatice.

Mai există, însă, multe regiuni de pe glob cu uriașe rezerve de ape subterane care nu sînt folosite. Astfel, Sahara ascunde în adîncurile ei o mare cu un volum de zeci de miliarde metri cubi de apă. Cu ajutorul energiei solare, această apă ar putea transforma pustiul într-o vastă grădiniță înfloritoare.

La fel se întîmplă, de pildă, și cu un alt mare deșert al lumii: Kizilkum, care ascunde și el importante rezerve de ape subterane. Academicianul sovietic Ufa Ahmedsafin, un adevărat Neptun al zilelor noastre, și-a consacrat mulți ani de viață studiului apelor freatice din această regiune. Rezultatele observațiilor sale s-au concretizat într-o hartă a acumulării și circulației apelor în straturile subterane ale solului kazah. Acum, previziunile savantului, înscrise în hărți, încep să prindă viață. Din 50 de sonde săpate în Kizilkum, 48 au adus la suprafață apa atît de prețioasă.

În sfîrșit, nu se poate să nu amintim, fie măcar și în treacăt, de bogatele resurse de ape subterane termale, care au început să fie tot mai mult folosite în Islanda, Italia, U.R.S.S., R. P. Ungară etc.

Și există și alte posibilități de valorificare a resurselor de apă pe care planeta noastră le pune cu dărnicie la dispoziția locuitorilor ei. Dar, deocamdată, ele se află într-un stadiu experimental. Cercetătorii sovietici efectuează, de pildă, cu succes experiențe de provocare a ploilor artificiale. Botaniștii din mai multe țări „învață” plantele să consume apă sărată pentru a le obliga să crească pe terenuri sărăturoase. În această ordine de idei s-au făcut încercări încununată de succes în tinuturile cu climă uscată de pe litoralul Mării Roșii, în regiunile cu climă temperată din Spania, dar și în Suedia cu clima ei rece.

Putem deci încheia cu un răspuns categoric la întrebarea formulată în titlu: Nu, omenirea nu este amenințată de sete. Planeta noastră este asigurată din belșug cu apă. Locuitorii ei au, însă, misiunea, de fel ușoară, de a îndrepta „greșelile” naturii și de a distribui această uriașă bogăție după necesitățile lor, care cresc mereu.

tate cîteva reviste și participa o dată pe an la o manifestare științifică din domeniul lui de activitate. Astăzi există, însă, de zece ori mai multe reviste științifice decît în 1900. Nici cel mai asiduu cititor n-ar putea să ia cunoștință de rezultatele dintr-o specialitate ceva mai vastă prin cercetarea lucrărilor originale. Iată de ce documentarea științifică a devenit un domeniu deosebit de cercetare, în care se caută acum metode noi.

În primul rînd trebuie să se asigure un schimb rapid de informații, pentru a avea o permanentă vedere de ansamblu, cu toată înaintarea vertiginosă a cunoștințelor științifice. La aceasta contribuie în bună măsură manifestările naționale și internaționale, locuri de întîlnire și de discuții rodnice, ca și colectivele de muncă în comun. În ultimul timp, unele institute și unii cercetători au adoptat metoda de a-și trimite lucrările direct cercurilor de specialitate, pentru a cîștiga timpul necesitat de publicarea lor în reviste. Această practică nu aduce, însă, rezolvarea problemei. Numai o documentare precisă, rapidă și cuprinzătoare poate împiedica încetinirea ritmului de dezvoltare a științei și tehnicii.

Unele soluții preconizează micșorarea avalanșei de tipărituri. Ele propun extinderea publicării de lucrări standard-tratate întocmite de colective de autori, evitîndu-se astfel repetarea unor materiale prezentate de mai multe ori. Tratatele ar fi completate apoi, la intervale regulate, cu ultimele noutăți. S-a emis și părerea că aprecierea cercetătorilor tineri n-ar mai trebui făcută după numărul lucrărilor publicate și că revistele de specialitate n-ar mai trebui să publice decît materiale care aduc ceva cu adevărat nou.

Cea mai mare pondere în informarea omului de știință, a cercetătorului o au, însă, bibliotecile, alături de serviciile de informații și documentare. Universalitatea, atît de apreciată și căutată înainte, nu mai poate fi realizată. Astăzi se merge pe linia specializării bibliotecilor care, în perspectivă, se vor orienta din ce în ce mai mult spre domenii bine delimitate, vor îndeplini anumite funcții de colecționare specifice, oglîndind ultima etapă de dezvoltare din domeniul respectiv. Ele trebuie să poată pune la dispoziția cercetătorilor lucrările originale solicitate și să le ofere posibilitatea de a-și lărgi continuu și sistematic sfera cunoștințelor. Pentru aceasta sînt necesare: o profilare adecvată, o funcționare rapidă și corectă, asigurarea schimbului cu alte biblioteci, folosind și mijloace tehnice moderne — fotocopii, microfilme — cataloage întocmite după un sistem unitar, instalații moderne pentru prelucrarea datelor.

Dar dacă revoluția tehnică pe care o trăim cere din ce în ce mai energic stăpînirea numărului crescînd de cunoștințe, ea pune la dispoziția omenirii și mijloacele de rezolvare a acestei probleme prin metode și aparatură modernă: stocarea, clasificarea și selectarea informațiilor, dezvoltarea unor aparate electronice care să realizeze aceste operații pe baza experienței cîștigate cu mașinile de calculat și de prelucrare a datelor. În momentul de față ele se află însă în stadiu experimental și cunoștințele cîștigate în acest domeniu vor deveni probabil o realitate practică abia în viitorul deceniu.

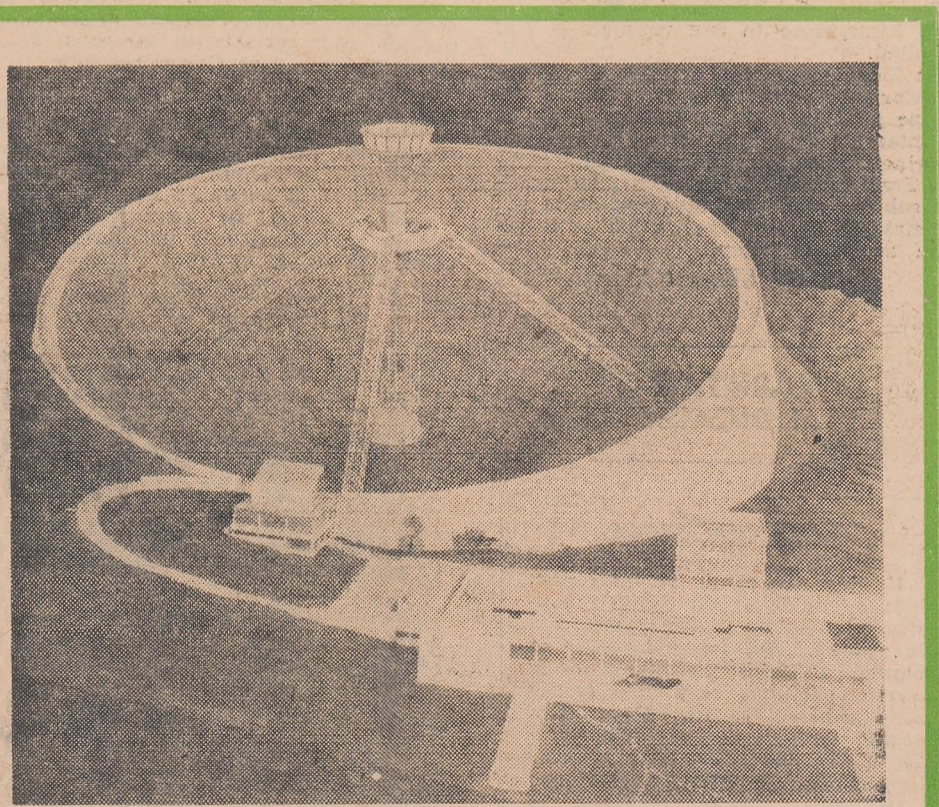
Evgheni Vinogradov

OPINII

fața potopului
cunoștințe noi

Arsenalul cunoștințelor științifice sporește în vremea noastră într-un ritm neconștient și de neconștient odinioară, fenomen dovedit din plin de evoluția unor cifre: numărul oamenilor de știință lucrează în diversele laboratoare din țară, numărul publicațiilor și al descoperirilor științifice importante etc. Aceste cifre sînt dubleză aproape în fiecare zece ani. S-a calculat că, în prezent, în țara noastră se desfășoară circa două milioane de oameni de știință, adică aproape 90 la sută din totalul celor care studiază vreodată fenomenele naturii de introducere a metodelor științifice. Și este cert că această creștere exponențială, în domeniul matematicii, se va menține cel puțin cîteva decenii încă. Pentru a fi cît mai eficientă, activitatea științifică trebuie să plece de la cel mai înalt nivel existent pe scară mondială. În același timp trebuie evitat paralelismul cercetărilor sau reluarea unor probleme lămurite de alții. Pentru împlinirea acestor deciderate, cei interesați au obligația să cunoască rezultatele obținute de știință și tehnică pe tot globul. Față de situația expusă este, însă, acest lucru posibil? La începutul secolului nostru, omul de știință se mai putea încă ține destul de bine la curent cu progresele realizate în întreaga lume, dacă urmărea cu regulari-

Macheta unui aparat radioastronomic elaborat de un colectiv de savanți din R.S.S. Armeană. Antena cu două oglinzi, extrem de sensibile, va putea recepționa chiar cele mai slabe semnale, îngăduind astronomilor să pătrundă în zone ale Cosmosului neexplorate încă și să elucideze tainele complicatelor procese fizice din galaxii. Mai exact, prin intermediul noului radiotelescop se vor putea face lucrări de cercetare a hidrogenului interstelar și pentru determinarea distanței pînă la sursele cosmice de radiații radio, așa-numitele „radiostele”.

A. D. — Sinaia: În giardiază se folosește tratamentul cu atebirină, în cure discontinue sub supravegherea medicală.

ILIE SCUNDU — Craiova: 1) Publicațiile străine sînt pline de reclame pentru preparate împotriva căderii părului, dar în revistele medicale de specialitate nici unul din ele (inclusiv cel citat de dv.) nu a fost „promovat” ca „tratament radical”. Să mă așteptăm! 2) În nr. 29/1965 am publicat un material despre „slăbirea și tratamentul ei”. Puteți adăuga la tratamentul o cură de 3 luni cu Hidrazidă 4 pe zi asociată cu Electovii 2 pe zi.

MUREȘAN B. A. — Năvodari: 1) Nu este nevoie de nici un tratament! Simpla renunțare la obicei va duce la dispariția tulburărilor pe care le aveți. Practicați sporturi (înotul în special), dușuri reci alternante cu calde și evitați alcoolul și excitantele. 2) Nu este nimic grav.

GAVRILESCU V. PETER — Buzău: Vă mulțumim pentru aprecieri. Tulburările pe care le aveți sînt probabil manifestarea unei nevrose astenice sau de suprasolicitare. Tratamentul acestei stări constă în tranchilizante neurotonice (stricnină în special), tonice nervoase (vit. B1 forte, vit. B12, fosfobion), dietă bogată în proteine (carne, lapte, brînză), dușuri alternative calde și reci și mai ales rezolvarea nevrosei.

E. MERTIANU — București: Vom publica și un material despre leucemie, deși fiind un „cancer al singelui” problemele prezentate în materialul nostru atingeau și acest subiect. Nu e în nici un caz vorba de o „putrezire a măduvei osoase”!

P. ROZALIA — Oradea: 1) Vă recomandăm să faceți neapărat un examen endocrinologic pentru că la vîrsta dv. se poate acționa în sensul dorit de dv.. 2) Durerile din spate, dacă radiografiile sînt normale, pot fi tot de cauză hormonală. 3) Tulburările ciclului menstrual pledează în plus pentru necesitatea unui examen de specialitate.

FELIX — Deva: 1) Este greu să vă spunem numai după „simptome subiective” despre ce afecțiune este vorba. Faceți un examen O.R.L., radioscopie pulmonară, ex. neurologic, după care reveniți. 2) De cele mai multe ori mirosul urit al gurii nu este de origine locală, ci de vecinătate (nas) sau de la distanță (stomac etc.) și în această problemă este necesar să fiți văzuți de un specialist O.R.L. și de un medic internist.

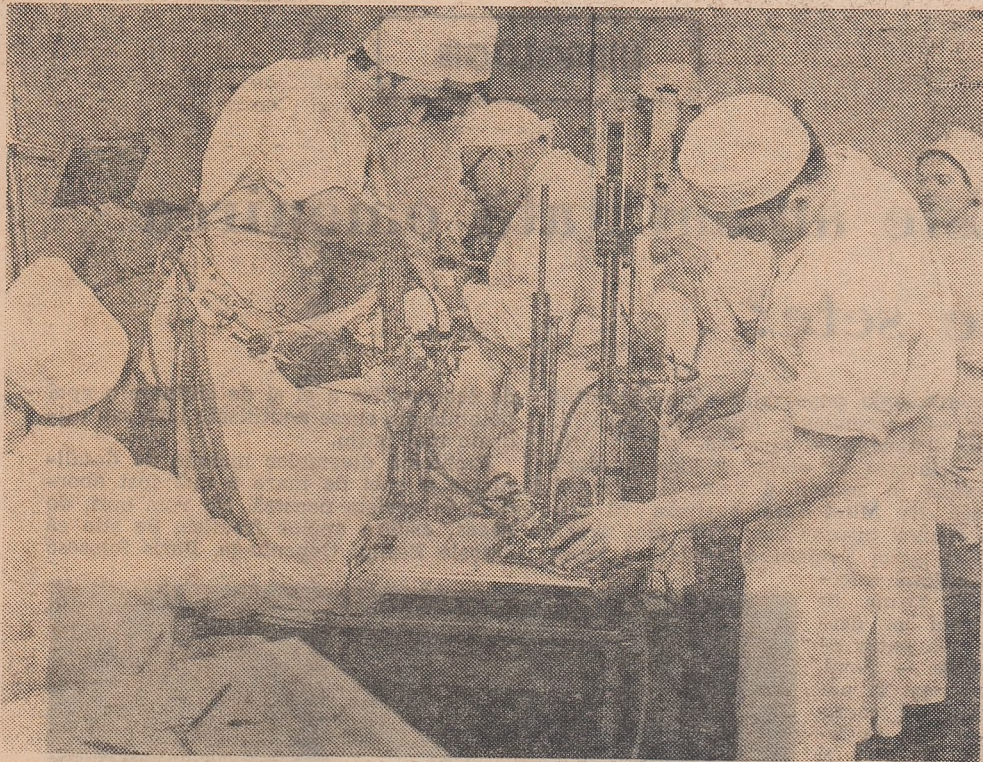
MATEI ELENA — București; MARIA PASCALI — București: V-am răspuns prin poșta.

DESPINA P. — București: 1) Săpunurile medicinale care se găsesc în comerț încorporează în ele diferite medicamente. Săpunul de ichtyol 10—15% este indicat în foliculite, acnee; cel de sulf sau gudron 10% în seborree, afecțiuni parazitare; cel de menthol în afecțiuni pruriginoase ale pielii etc. 2) Electrocardiograma (e.c.g.) nu poate constitui un mijloc de control preventiv în infarctul miocardic ca, de pildă, microradiografografia în t.b.c. Persoane la care e.c.g.-ul este normal pot face un infarct cardiac după câteva ore de la înregistrarea electrocardiografică. Există chiar cazuri cînd bolnavi cu infarct clinic și biologic evident pot avea un e.c.g. normal. În sfîrșit, alterări „electrice” evidente permit unor persoane să trăiască mulți ani fără nici o tulburare cardiacă.

I. OBADEA — București: 1) Munca intelectuală intensă nu poate constitui o cauză de oboseală pentru inimă, spre deosebire de munca fizică. 2) Vă recomandăm un tratament cu antideprin. Modul de administrare, doza zilnică și durata tratamentului trebuie stabilite, însă, de medicul specialist, deoarece ele diferă după fiecare caz în parte.

N. B.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poștă sînt rugați să anexeze timbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au însă prioritate asupra celor prin poștă.

esculap

Înainte de a efectua o operație dificilă, profesorul sovietic A. A. Vișnevski o reproduce pe un animal de experiență

TEMĂ DE SEZON

Cura balneară în bolile de femei

Adeseori, mai mult decît tratamentul medicamentos, tratamentul cu ape sau — cum se mai spune — cura balneară dă rezultate cu adevărat impresionante într-o serie de afecțiuni ginecologice cu caracter cronic.

Prin componentele sale principale (sodiu, clor, fier, sulf, iod, magneziu etc.), acțiunea balneoterapiei cuprinde întreg organismul, determinînd o seamă de modificări și reacții care favorizează vindecarea mai rapidă a afecțiunii. Iar prin factorii săi excitanți, cura balneară activează circulația și schimburile sanguine în tot organismul și are efecte calmante, antiseptice, descongestionante asupra musculaturii uterului, trompelor și intestinelor.

În cadrul curei balneare, efectul terapeutic al apelor se asociază cu cel al repausului și factorilor climatici afit asupra aparatului genital, cît și asupra altor organe și țesuturi ca sistemul nervos, ficatul, rinichiul, vasele, aparatul digestiv.

Atragem, însă, atenția că efectul curei balneare se produce începînd cam din a doua săptămînă, el manifestîndu-se la început prin unele simptome negative: reacțivare ușoară a inflamației, însoțită de dureri și febră, insomnie, stare de oboseală, lipsă de poftă de mîncare. Ameliorarea evidentă se produce, de obicei, spre sfîrșitul sau chiar după terminarea curei, care trebuie să dureze cel puțin 25—30 zile.

Tratament ajutător de prim ordina, cura balneară asociată tratamentului medicamentos și fizioterapic este indicată într-o serie de afecțiuni ginecologice cum sînt: metro-anexitele cronice după naștere sau avort (în formele acute ea este net contraindicată!), amenoreea și oligomenoreea cu ovarită sclero-chistică, pruritul vulvo-vaginal, leucoreea rezistentă la alte tratamente, în fine în unele cazuri de sterilitate și în tulburările de menstruație ale pubertății. Nu este, însă, recomandabil să se facă băi în orice tulburări genitale cu caracter acut sau subacut, în hidrosalpinx și în supurațiile pelvine închistate, în fibromiomul uterin și în tuberculoza genitală.

În cadrul procedurilor de balneoterapie sau hidroterapie cu ape dulci vom descrie cîteva proceduri de hidroterapie la domiciliu, care dau rezultate bune în insuficiențele ovariene sau în dismenoree.

Baia de șezut. Se va începe cu apă la o temperatură de 36°, umplînd cada pînă la nivelul ombilicului. Se adaugă apoi apă de 60—70°, pînă se ajunge la o temperatură de 40—45°. După baie se recomandă ca bolnava să stea învelită încă o oră pentru continuarea sudației.

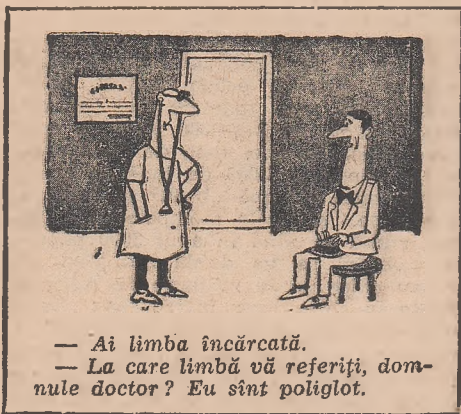
Dușurile cu apă cu temperatură alternantă se fac sub formă de ploaie sau sub formă de jet puternic. Alternativ, se va da drumul, cîte 20 de secunde, la apa caldă și la apa de 14—20°. Jetul de apă se poate aplica fie pe tot corpul, fie numai în regiunea inferioară a abdomenului, pe osul sacru și pe sîni. Procedura nu va dura mai mult de cinci-șase minute, deoarece excită puternic sistemul nervos.

Pentru cura balneară în stațiuni se recomandă: apele termominerale simple, slab mineralizate (Victoria, 1 Mai), adeseori foarte radioactive și calde (40—60°);

apele cloruro-sodice iodurate magneziene (de tipul apelor Bazna, Amara); apele sulfuroase sodice cu acțiune descongestionantă asupra mucoaselor; apele feruginoase sulfatate și carbonatate cu acțiune astringentă asupra mucoaselor, foarte indicate în colpitate și cervicite; în fine nămolul cu efecte bune în procesele degenerative și inflamatorii ale aparatului genital. Tratamentul cu nămol se poate face sub formă de băi generale la diferite temperaturi sau prin aplicații speciale (tamponate cu nămol, împachetări, cataplasme). Printre stațiunile cu profil de ginecologie ale căror lacuri conțin, pe lîngă ape minerale, un nămol cu mare valoare terapeutică, amintim: Bazna, Ocna Sibiului, Sovata, Amara, Vatra Dornei, iar pe litoral Eforie Nord și Sud, Techirghiol.

Alte stațiuni de mai mică importanță, dar indicate în tratamentul afecțiunilor ginecologice: Lipova, Băltătești, Vizantea, Poiana Cîmpinei, Telega, Țintea etc.

Medicus

— Ai limba încărcată.
— La care limbă vă referiți, domnule doctor? Eu sînt poliglot.

E BINE SĂ ȘTIM

Candidiozele

Sub numele de candidioze sau candidomicoze a fost reunit un grup de infecții ale pielii și mucoaselor datorite unor ciuperci numite *levuri*, dintre care mai des întîlnite sînt cele de genul *Candida* (*Candida albicans*). Aceste ciuperci se pot întîlni cuprinzînd și organele interne — plămîni, tubul digestiv etc, dînd complicații de excepțională gravitate.

Extrem de frecvente la sugari, mai ales imediat după naștere, unele candidioze se localizează pe pielea din colțul buzelor (zăbălușă) sau pe limbă și mucoasa bucală (mărgăritărelul, limba neagră piloasă etc). Alte ciuperci preferă cutele pielii, acolo unde căldura și umezeala transpirației le oferă un mediu prielnic de dezvoltare.

Boala numită „întertrigo cu levuri” se poate cantona, de pildă, la subsuori, în pliul de sub sîni sau între degetele de la picioare. În aceste locuri apar mai întîi niște bășicuțe iar după ce se deschid pielea începe să se macereze, căpătînd o culoare albicioasă; sub această epidermă putredă se vede o suprafață roșie, crăpată și zemuindă, foarte dureroasă.

Unghiile se pot și ele infecta cu *levurile Candida* (onicomicoze), căpătînd așa-zise „leziuni de onixis” (unghii fărîmicioase) și „parionixis” (infecții purulente ale pielii din jurul unghiilor), asemănătoare panarițiilor, care pot merge pînă la căderea parțială sau totală a unghiilor bolnave.

Mult mai rare sînt infecțiile genitale cu *Candida* (vulvovaginitele candidioze), de obicei complicații secundare ale unui întertrigo sau onixis netratat la timp.

Mărgăritărelul este candidioza specifică sugarilor, manifestîndu-se prin apariția unor pete albicioase mai mari sau mai mici, de dimensiunea unui bob de linte, care acoperă o suprafață roșie, cu multe plesnituri. Aceste pete formează un depozit foarte aderent, bine delimitat și ușor reliefat, constituit din filamentele ciupercii *Oidium* sau *Candida albicans*. Le vom întîlni mai des în gura sau pe limba sugarilor distrofici, care suferă de tulburări digestive (dispepsii) sau de tuberculoză pulmonară. Mărgăritărelul este o afecțiune dureroasă care împiedică copilul să sugă, debilitîndu-l astfel și mai mult.

Zăbălușă este o leziune ce se înfățișează ca o crăpătură foarte adîncă și dureroasă situată la colțul (comisurile) buzelor. Considerată în trecut ca un fel de „bubă dulce” provocată de streptococ, afecțiunea s-a dovedit în multe cazuri a fi datorită unor ciuperci asemănătoare *levurilor* (din clasa *Monilia*), extrem de rezistente la tratament.

În ultimii zece ani s-a constatat o sporire considerabilă a îmbolnăvirilor de candidioze la copiii sugari. Fenomenul s-ar datoră administrării cînd trebuie și cînd nu trebuie a unor cantități mari de antibiotice, ca de pildă: penicilina, streptomina, aureomicina etc. Acestea distrug flora microbiană digestivă, care împiedică dezvoltarea acestor levuri și provoacă o hipovitaminoză din grupul vitaminelor B. Concluzia este deci că administrarea antibioticilor nu trebuie lăsată la voia întîmplării, pentru că „n-ar avea ce să strice”, ci numai pe baza prescripției unui medic specialist.

Înainte vreme, tratamentul îmbolnăvirilor cu aceste ciuperci parazite, care se dezvoltă mai ales într-un mediu acid, se făcea prin gargare cu soluție alcalină de bicarbonat de sodiu și prin badijonări cu diferiți coloranți, ca violet de gențiană soluție 1 la sută, cristal violet soluție 1 la sută sau chiar alcool iodat 1-2 la sută. Cînd fenomenele inflamatorii erau prea dureroase, după alcalinizarea regiunii cu glicerină boraxată, se aplica o pomadă cu crisarobină 0,10—0,50—1 g la sută.

În ultimii ani, însă, în tratamentul candidiozelor s-a introdus cu succes un nou antibiotic, numit *Micostatină* (numele produsului identic românesc este *Stamicin* N.R.) care distruge diferitele specii de ciuperci *candida*. Produsul se găsește sub formă de drajeuri conținînd 500 000 unități antibiotice, extras din culturile miceliene de *Streptomyces noursei*. În cazul cînd leziunile de mărgăritărel, zăbălușă sau întertrigo nu cedează la tratamentul obișnuit, se recomandă următoarea pomadă cu *Micostatină* (*Stamicin*):

Rp. *Micostatin* 5 drajeuri (2 500 000 unități) încorporate în 5 g vaselină + 5 g lanolină.

În formele grave, cu complicații ale organelor interne, se va asocia și *Micostatină* pe gură în doză de 6 drajeuri zilnic, la intervale de 4 ore. Se mai practică și vaccinoterapia desensibilizantă cu *levurină*. Tratamentul va fi întotdeauna executat sub controlul unui medic pediatru sau dermatolog, care va preciza mai întîi natura acestor afecțiuni.

Dr. Kliment Ceremuhin

VARIETĂȚI MEDICALE

OCHII TRADATORI

Un fenomen cărui nu i s-a găsit încă o explicație științifică îl constituie dilatarea pupilelor din cauza emoției. S-a constatat astfel că pupilele ochiului se adaptează nu numai la lumină, ci și la diferitele stări psihologice. Pupilele reacționează stereotip la conținutul afectiv al obiectului vizual printr-o lărgire excepțională a irisului.

Utilitatea acestui fenomen ca mijloc de diagnostic în diferite stări psihoemoționale este neîndoielnică. Dar, ca revers al medaliei, hoții și alți infractori vor avea să se teama — de aci înainte — că organele judiciare vor aplica acest procedeu pentru a descoperi pe cei ce ascund adevărul.

OLANDA

Peisaje și oameni

Intr-o primăvară, acum vreo zece ani, am făcut un scurt popas în Olanda. Eram turiști și, firește, această țară harnică și neobișnuită ne-a arătat numai laturile ei originale, ieșite din comun. Lângă orașul Aalsmeer am văzut mari suprafețe de pământ acoperite cu geamuri și transformate în imense sere. Sub sticlă se zăreau flori roșii, albastre și galbene. Tulpinele ialelelor multicolore se înălțau semețe către soare. Apoi am asistat la cea mai mare li-

intr-o zi am fost invitați la întâlnirea anuală a scriitorilor olandezi, care de data aceasta urma să se țină în orașul Haud, unde a fost călugăr Erasm din Rotterdam, înainte de a deveni celebru cu opera lui „Elogiul nebuliei”. Am primit, firește, invitația cu atât mai mult cu cât întrunirea era consacrată literaturii pentru copii, în care Serghei Mihalkov este, se știe, mare specialist. Am fost primiți în sala de

Statuia lui Erasm

citație de flori din lume; în fiecare dimineață avioane și nave transportă florile achiziționate, special împachetate, pe întreg globul. După care am străbătut cu autobuzul o cîmpie tăiată de canale. Din cînd în cînd canalele, încătușate între diguri, se aflau deasupra nivelului cîmpiei și ambarcațiunile păreau că plutesc deasupra ogoarelor. Muri vechi își învîrteau leneș aripile, deși nu mai măcinau de mult nimic. Se roteau numai pentru turiști. Am avut prilejul să vizionăm și o expoziție jubiliară a lucrărilor lui Rembrandt care reunise atunci capodoperele marelui pictor aduse din toate muzeele lumii. Ne-am plimbat apoi pe canalele din Amsterdam cu niște șalupe turistice; ghidul vroia să ne convingă că orașul are de două ori mai multe canale și poduri decît Veneția.

...La începutul acestei veri am vizitat din nou Olanda, de astă dată împreună cu istoricul literar Valentina Morozova și cu Serghei Mihalkov. Pe aeroportul din Amsterdam am fost întâmpinați de scriitorul Iar Ter Haar, o veche cunoștință a mea. După ce ne-am lăsat bagajele, la hotel, ne-am înghesuit, cu mare greutate, în mașina lui. Dar, cu toate că era de mic litraj, automobilul gonia cu viteză mare, purtîndu-ne pe unul din cele mai pitorești drumuri ale țării, peste ogoare înverzite, îmbibate de umiditate, traversînd canale și păduri, către locuința scriitorului din afara orașului. Iar se grăbea deoarece era probabil că oaspeții pe care-i invitase în ziua aceea și începuseră să vină.

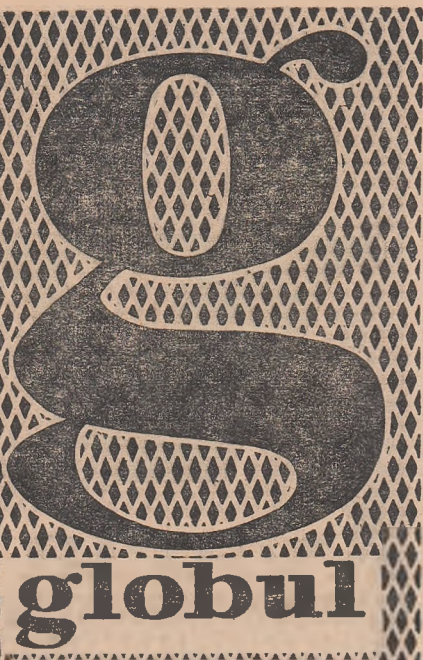
Intr-adevăr, într-o poienă însoțită din fața unei vile inundate de parfumul rododendronilor, se aflau mai mulți inși. Am făcut cunoștință; erau scriitori, ziariști, comentatori de la radiodifuziune, editori etc. Încă Petru cel Mare a fost frapat de uimitoarea ușurință cu care olandezii învață limbi străine. Valentina Morozova se descurca în engleză, Serghei Mihalkov în germană, dar s-au găsit și interlocutori pentru mine care să vorbească rusește. Un întreg conglomerat de limbi. Dar ne înțelegeam cu toții foarte bine întrucît interesul pentru cultură, pentru literatură și artă era reciproc.

A doua zi, portarul ne-a înminat mai multe plicuri. Eram invitați de scriitori, editori, de un profesor de slavistică de la celebra universitate din Leyden, pe scurt de tot felul de intelectuali olandezi fie la un cocteil, fie la dejun sau, pur și simplu, să petrecem împreună o seară.

spectacole de primarul orașului și, bineînțeles, am vizitat primăria, una din cele mai vechi clădiri din oraș.

Pe drumul de la primărie spre locul întrunirii s-a întîmplat, însă, un accident care ne-a dezvăluit una din cele mai surprinzătoare trăsături de caracter ale olandezilor. La o cotitură, mașina profesorului Staveling, președintele Uniunii Scriitorilor, a căzut într-un canal adînc de patru metri și s-a dus la fund. Soția profesorului a deschis portiera, a sărit în apă, a înconjurat mașina, a zmcuit portiera lângă care se afla profesorul și l-a tîrît afară. Oamenii care se adunaseră între timp i-au salvat apoi pe amîndoi. Fără să se lase tulburat de întîmplare, la ora fixată profesorul a urcat la tribuna prezidențială. A deschis și condus ședința iar o oră mai tîrziu, la dejun, soția i-a înconjurat cu multă atenție pe oaspeți. Nu s-a suflat o vorbă despre cele întîmplate, deși mașina se afla încă în fundul canalului.

Olandezii sînt oameni buni, curajoși, harnici, iar Olanda e o țară extrem de interesantă. Impresiile noastre despre ea s-au încheiat cu un acord splendid. Înainte de plecarea noastră, ambasadorul sovietic la Haga, I. I. Tugarinov, a dat o recepție în cinstea unui muncitor olandez, electromontorul Gerard Methorst, distins cu Ordinul „Războiului pentru Apărarea Patriei”. E o poveste plină de romantism. În timpul războiului, un cetățean sovietic, pe nume Grigori Skripenko, prizonier într-un lagăr hitlerist, a evadat. Într-o stare de totală epuizare a ajuns lângă o căsuță singuratică de pe un drum ce ducea într-o pădure din Olanda și acolo a căzut sleit de puteri. În clipa aceea, în căsuța-han se aflau SS-iști. Cu toate acestea, frații Methorst-Willy, proprietarul hanului și electromontorul Gerard — riscîndu-și viața, l-au adăpostit pe fugar. Mai întîi l-au ascuns într-un cavou. Apoi au săpat un bordei în pădure. Soldatul sovietic a rămas acolo șapte luni și jumătate. În fiecare zi, Gerard sau soția lui, Cornelia, îi duceau de mîncare. S-au împrietenit strîns cu acest prim om sovietic pe care-l văzuseră în viața lor iar cînd Skripenko a plecat, Cornelia i-a dăruit o batistă din mătase de parașută germană. Într-un colț brodase drapelul olandez și data 12/IX—44, iar în altul stindardul roșu sovietic, cu seceră și ciocanul și data: 27/IV—45. Erau datele cînd se ivise și fusese eliberat Grigori Skripenko.

BIRMANIA

Un simbol:

valea Cemoltau

Pină acum trei ani în Cemoltau, regiunea secetoasă din Birmania, stăpînea tăcerea. Acum, însă, din zorii zilei văzduhul se cutremură de duduitul mașinilor și buldozerelor, de scrișnetul betonierelor și de glasurile puternice ale oamenilor veniți să construiască acolo un sistem de irigație. Economisții birmani socotesc că acesta va readuce la viață o suprafață de peste 50.000 de acri de pământ fertil.

De altfel, în Birmania se construiesc acum șase mari sisteme de irigație, dar cel de la Cemoltau este cel mai important. După date publicate de revista „Patieia Tadin-zin”, organ al Partidului programului socialist birman, la o populație de 24 de milioane de locuitori, Birmania are ceva mai mult de 21 de milioane de acri de pământ arabil, pe care — în funcție de regiune — se obțin 1—2 recolte pe an. Măsurile luate de guvern în vederea desființării proprietății feudale nu permit împroprietărirea tuturor țărănilor. De aceea, Consiliul revoluționar a preconizat valorificarea unor noi pămînturi, ca o condiție importantă nu numai pentru rezolvarea problemei agrare ci și pentru ridicarea producției agricole.

În același timp, în momentul de față se desfășoară intense lucrări de cercetare în vederea folosirii raționale a râurilor și lacurilor. În bazinul râului Mu, unul din principalii afluenți ai fluviului Irawadi, se proiectează irigarea a circa 865.000 de acri de pământ.

Ziarele birmane scriu, de asemenea, mult despre valorificarea apelor fluviului Sittang, al treilea fluviu ca mărime din Birmania. În perioada ploilor, apele Sittangului se

Elefantul este un prețios animal de povară și tracțiune în Birmania.

revarsă spre sud în timp ce în regiunile nordice e puțină umiditate și recolta se usucă din cauza secetei. Valea fluviului Sittang va trebui să devină unul din cele mai mari grădini ale Birmaniei, o regiune dezvoltată a țării.

A. Filippov

ZAMBIA

Problemele

unui stat tînar

Zambia, fosta Rhodezie de nord, care și-a dobîndit independența la 24 octombrie 1964, ca al 36-lea stat suveran din Africa, ocupă locul doi în lume în extracția de minereu de cupru (14 la sută din producția mondială). Veniturile realizate din vânzarea acestui minereu, care alcătuiește 95 la sută din exporturile țării și continuă să se bucure de mare cerere pe piața mondială, s-au cifrat anul trecut la circa 150 de milioane de lire sterline.

Situată în Africa australă, între Angola, Congo, Mozambic, Rhodezia de sud și Republica sud-africană, Zambia are o suprafață de 746.256 kilometri pătrați și circa 3,5 milioane de locuitori, dintre care 76.000 de origine europeană. Populația băstinașă e formată mai ales din triburile bantu care în cursul veacurilor au avut mult de suferit din pricina invaziei colonizatorilor. Cea mai mare parte din populația „Țării de cupru” trăiește și astăzi în regimul economiei patriarhale. Africanii din tribul ilya sînt socotiți cei mai pricepuți crescători de animale.

Spre deosebire de Kenya și de alte foste colonii africane care și-au dobîndit independența într-o perioadă de scădere a prețurilor mondiale la principalele lor produse de export, Zambia a devenit stat suveran într-un moment de „boom” al cuprului, principala sa bogăție — după care urmează cobaltul, zincul și fierul — împrejurare care favorizează în mare măsură dezvoltarea economică a tînarului stat.

Dar șomajul, analfabetismul în masă, lipsa de cadre naționale calificate și alte consecințe ale dominației coloniale continuă să constituie probleme serioase pentru guvernul Zambiei. Întrucît nu există date oficiale, e greu de stabilit numărul șomerilor. Se crede, însă, că el s-ar cifra la peste 75.000 de inși. Pe de altă parte, în 1963, bunăoară, numai 884 de bărbați și 77 de femei aveau acte de absolvire a unor școli. Cea mai mare dificultate pentru dezvoltarea economiei o constituie, însă, lipsa de forță de muncă calificată. Din această cauză guvernul trebuie să folosească tehnicieni străini, cărora trebuie să le plătească salarii mari ce grevează bugetul.

În momentul de față republica Zambia pune accentul mai ales pe dezvoltarea agriculturii și crearea unei industrii prelucrătoare, care să permită utilizarea cît mai eficientă a bogatelor resurse naturale ale țării și ridicarea nivelului de trai al populației. Din punct de vedere politic și economic guvernul din Lusaka se orientează spre țările din nordul Zambiei: Kenya, Uganda, Tanzania cu care dorește să aibă relații cît mai strînse. Autoritățile zambeze doresc, de pildă, să construiască o cale ferată care să lege regiunea de exploatare a cuprului cu Dar-es-Salaam, capitala Tanzaniei, spre a nu mai depinde exclusiv de actuala rețea de căi ferate din republică, controlată de străini. Căci Zambia are neapărată nevoie de o „fe-reastră” către lume, prin Dar-es-Salaam. Tanzania sprijină această intenție.

I. Vladimirov

Boris Polevoi

COMPETIȚII

Duel „Nedelea“ — „Daily Mirror“

Priviți fotografia. Într-o bună zi acest bărbat necunoscut a fost surprins, pe stradă, de un fotograf și s-a pomenit în paginile revistei „Nedelea“. Așa a străbătut, poate fără să bănuiască, toată Uniunea Sovietică iar apoi, când fotografia a fost reprodusă în ziarul englez „Daily Mirror“, și-a continuat călătoria în Anglia. De atunci, redacțiile celor două publicații au primit nenumărate scrisori. Căci rostul fotografiei în paginile „Nedelei“ și ale lui

„Daily Mirror“ a fost să stimuleze imaginația cititorilor, invitându-i să nascocască cea mai potrivită explicație.

Dăm cuvântul, din partea săptămânalului „Nedelea“, umoriștilor F. Kamov și E. Uspenski:

„Două mii de cititori ai revistei noastre s-au apucat cu minile de cap și au gândit profund. O bună parte din textele trimise au păstrat ceva din zîmbetul autorilor lor. Unele ni s-au părut, însă, ciudate. Un cititor din Tuapse, de pildă, propune ca fotografia să fie însoțită de textul „Fraierul...“ Printre răspunsurile cele mai reușite cităm:

Ce-i teoria relativității? Un fleac... Contabilitatea n-a dat crezare adevărinței care arată că are gemeni.

După divorț și împărțirea avutului.

Nici că mă sinchisesc de Malthus!

Iar când va avea nepoți o va lua de la capăt.

Berzele s-au pus în grevă.

O leningrădeancă ne-a mărturisit, subliniindu-și apartenența la genul feminin: „Mie, ca femeie, mi-ar plăcea ca sub fotografie să scrie: „Cu un soț ca ăsta aș merge până la capătul pământului!“

Ne-am gândit mult cărui text să-i dăm prioritate. Dar am ajuns la concluzia că nu simțem în drept s-o facem noi.

Acest drept îl are bărbatul din fotografie. Dar cine este el? „Stimate necunoscut, dezvăluie-ți identitatea! „Nedelea“ îți rezervă cu plăcere un loc în coloanele sale!“

Până când necunoscutul va da, însă, curs invitației, să aruncăm o privire peste paginile londonezului „Daily Mirror“. Răspunsurile apărute în „Nedelea“ au fost reproduse fulgerător de publicația engleză și comentate cu apărindere de cititori. Trebuie să spunem că femeile au optat pentru formula „Cu un soț ca ăsta aș merge până la capătul pământului“ iar bărbații au preferat „Berzele s-au pus în grevă“. Iată, acum, și citeva propuneri ale cititorilor englezi, considerate de redactorii de la „Daily Mirror“ drept cele mai bune: N-are să mă creadă niciodată că i-am cumpărat la magazin!

Divertismentul unui om al muncii.

Adio arme! (N.N.: Joc de cuvinte intraductibil. În engleză: Arms = arme, arms = miini).

„Daily Mirror“ socotește, de asemenea, că propunerea revistei sovietice de a încredința arbitrajul chiar eroului din fotografie e înțeleaptă și face o contrapropunere: cei doi învingători — sovietic și englez — să facă schimb de premii.

La rîndul nostru, putem adăuga că dacă originalul concurs v-a plăcut înseamnă că aveți și dumneavoastră simțul umorului și puteți încerca, ca amuzament, să inventați un text la fotografie!

PERICOL DE INCENDIU

Cînd te joci cu chibriturile

Dacă n-ar avea o pasiune pentru care consumă milioane de... chibrituri, Josef Schaaks din Aachen și-ar vedea numai de castraveții săi, dat fiind că este un grădi-

nar specializat în cultivarea acestei legume, ar duce casă bună cu doamna Schaaks și n-ar fi hărțuit de ziariști.

Povestea notorietății lui a început foarte simplu: Schaaks avea o mică manie de colecționar, cit se poate de benignă: aduna cutii de chibrituri. Cum le primea, însă, pline, s-a gândit că și bețele și-ar putea găsi o întrebuințare dezinteresată. Descoperindu-și, pe deasupra, și talente artistice, s-a apucat să realizeze machete de clădiri istorice celebre. Pînă acum piesa de căpetenie, ca dimensiuni și dificultăți în realizare, fusese turnul Eiffel. O dată cu îndemînarea i-au crescut, însă, și ambițiile, așa încît s-a lansat într-un proiect gigantic: reconstituirea orașului său natal în forma de altădată, cînd mai păstra încă ceva din strălucirea fostei capitale a imperiului lui Carol cel Mare. Printre cele 38 de clădiri terminate se află și primăria în care au intrat 500 000 de chibrituri. Publicul va putea vizita curînd această expoziție de modele unice.

Din păcate, însă, soția lui Schaaks nu împărtășește de fel bucuria și mindria artistului. După socoteala ei, clădirile din chibrituri au înghițit valoarea unui automobil.

FAPT DIVERS

O aventură... cu fragi

Acum cîteva zile, personalul grădiniței de copii nr. 28, raionul Pervomaiski din Moscova, a fost cuprins de panică cînd și-a dat seama că un băiețel de trei ani, Alioșa Deev, se rătăcise în pădure după gustarea de dimineață. Pe timpul verii, grădinița e stabilită la Iakovlevskaia (în împrejurimile capitalei sovietice), un sat înconjurat de păduri dese, seculare.

După ce au căutat copilul vreo trei ore, educatoarele s-au adresat, cum era și firesc, celui mai apropiat post de miliție.

Locotenentul A. Zaharov, locuitorul de comandant al postului, a trimis numaidecît la Iakovlevskaia o grupă de milițieni. La căderea nopții, milițienii au fost întovărășiți în pădure și de 50 de colhoznici — unii călare, alții pe jos, cu lămpi de buzunar și făclii. Toată noaptea, pădurea a răsunat de chemări. Băiețelul, însă, nu răspundea.

A doua zi dimineața, numărul membrilor expediției s-a dublat, dar ziua a trecut din nou fără nici un rezultat.

Alioșa a fost găsit abia a treia zi dimineața, la trei kilometri de grădinița de copii, de către șoferul Pavel Sobakin care lua și el parte la investigații. Foarte calm, băiețelul se odihnea la umbra unui tuș și avea în mîini o tușă de fragi.

Medicii chemați numaidecît la fața locului, examinînd minuțios copilul, au constatat spre stupefacere lor că cele două nopți petrecute în pădure nu dăunaseră de fel sănătății lui Alioșa. E adevărat că acesta era ceva mai palid ca de obicei, dar se simțea bine, la largul lui, răspundea la întrebări și zîmbea tuturor. Încît, pînă la urmă, medicii au opinat că nu e nevoie de spitalizare.

Băiețelul a povestit că s-a hrănit tot timpul cu fragi, din fericire abundenți în acest sezon. De altfel, chiar din cauza fragilor se și rătăcise...

Dar dacă Alioșa n-a pățit nimic, educatoarea neatentă a fost aspru admonestată.

TRAGEDIILE MĂRII

Unde au dispărut cei trei?

Vreme de aproape 50 de ani marea a păstrat secretul cu sfințenie pentru a-l divulga — dacă-i putem da crezare — abia în zilele noastre.

„Joseph Moore și-a petrecut noaptea de revelion a anului 1900 pe cheiul orașului portuar Loch Rowge, scrutînd cu îngrijorare bezna oceanului dezlănțuit. La 17 mile depărtare de țărm se aflau minusculele insule Flannen iar Moore era unul din cei patru supraveghetori ai farului construit pe Eileen More, cea mai mare dintre insule.

De șase zile și nopți furtuna îl împiedica să se întoarcă la far. Dar nu asta îl speria pe Moore ci faptul că în toate aceste nopți și încă în cîteva care le-au precedat marinarii n-au văzut lumina farului — cu o putere de 140 000 de wați — situat la o înălțime de peste 80 m deasupra nivelului apei.

Era exclus ca utilajul nou-nouț al farului să se fi defectat așa, dintr-odată. Probabil că se întîmplase ceva cu cei trei supraveghetori de pe insulă. Dar ce?

Au mai trecut cîteva zile, vîntul s-a mai potolit și un vaporas l-a purtat pe Moore spre petecul de pămînt din larg. Acostînd lîngă scara săpată în peretele stîncos al insulei, vaporasul și-a vestit prezența printr-un fluierat gros de sirenă. Apelu a rămas, însă, fără răspuns. După o scurtă ezitare, Moore a intrat în locuința supraveghetorilor. Era pustie. Cenușa din cămin era rece. În rest, o ordine desăvîrșită.

Moore a chemat atunci cîteva marinari și, împreună, au cercetat farul. N-au găsit nimic suspect. Pe tablita pe care supraveghetorul-șef își scria observațiile, ultima însemnare fusese făcută la 15 decembrie, ora 9 dimineața.

Cînd, după două zile, la fața locului au sosit autoritățile, Moore era în posesia unui nou amănunt: cizmele și mantalele de ploaie pe care le îmbrăcau supraveghetorii cînd coborau spre chei lipseau

Inconjurați de muze și grații, pictorii-restauratori ai interioarelor palatului de la Petrodvoreț se simt la largul lor...

Poate cercetarea cheiurilor avea să dea soluția enigmei — și-au spus autoritățile.

Și, într-adevăr, pe cheiul apusean a fost făcut curînd o descoperire surprinzătoare. Peste foaia de cort ce acoperea macarau instalată pe o platformă de beton la o altitudine de 20 m, zăceau în neorînduit odgoanele care, în mod obișnuit, erau păstrate într-o ladă agățată de o stîncă. Marea a fost, însă, mirarea lui Moore cînd constatat că lada dispăruse! Cine s-o luat, de la o înălțime de 33 m deasupra nivelului mării, și încă pe timp de furtună? Poate doar valurile oceanului scutur colit de vîntul năpraznic, cu condiția ca ele să fi avut o înălțime de peste 30 m. Pînă la urmă, anchetatorii au fost dispusi să accepte această explicație și să pună în seamă furtunii și dispariția supraveghetorilor. Dar au scăpat din vedere un „amănunț“: la 15 decembrie furtuna nu se dezlănțuise încă. Oceanul fusese relativ liniștit. Tragedia să se fi petrecut, deci, la 16 decembrie, cînd vîntul pornise să suie sălbatic? Cum se explica atunci că însemnările făcute cu o riguroasă punctualitate de supraveghetorul-șef se opriseră în dimineața zilei precedente?

Nici o presupunere nu stătea în picioare cu atît mai mult cu cît echipajul unui vapor care trecuse pe lîngă insulă în noaptea de 15 spre 16 decembrie declarase că farul nu funcționase. Era limpede, deci, că tristul eveniment se întîmplase în dimineața zilei de 15 decembrie, cînd oceanul fusese liniștit!

„Într-o zi la fel de liniștită a anului 1947 ziaristul scoțian Campbell se afla în apropierea cheiului apusean al insulei Eileen More. Valurile se legănau molcom mîngîind coastele insulei. Deodată un val imens, o masă enormă de apă, s-a ridicat brusc din ocean și s-a prăvălit, mugind peste platforma de beton a macaralei. Totul s-a petrecut în cîteva clipe. Nici un om n-ar fi putut rezista monstruosului val. Apoi liniștea s-a instăpînit iar.

Cum se explică formarea acestui val gigantic? E un fenomen ciudat al naturii, observat din cînd în cînd de marinarii ce navighează în această regiune a Oceanului Atlantic și care își are originea, pare-se în anumite particularități ale fluxului. Un astfel de val i-a măturat, probabil, și pe cei trei supraveghetori ai farului de pe Eileen More. Dar nici măcar asta nu e sigur. Căci marea știe să-și păstreze tăcerile.

(După „Nedelea“)

DE PRETUTINDENI

S-a găsit un hipopotam

Într-o bună zi poliția din Indiana (S.U.A.) a depus la biroul de obiecte găsite al orașului un hipopotam înfometat care fusese uitat într-o remorcă de camion de circuit ambulant ce trecuse pe acolo. „Obiectul“ găsit cîntărea trei tone. Cînd directorul circuitului s-a prezentat să-și ridice proprietatea, a trebuit să plătească în afara taxei de custodie, și o amendă de zece dolari pentru tratament.

Părinți prevăzători

E foarte probabil că micuța Alistair Keddie din Glasgow este singurul copil din Scoția într-adevăr asigurat împotriva hoților. Tatăl ei, poliștul Alan Keddie, a montat pe căruciorul fetei o instalație de alarmă care se declanșează cînd un străin ridică copilul sau împinge căruciorul. Instalația este cuplată cu frîna căruciorului, în așa fel încît soneria de alarmă se declanșează atunci cînd se dă drumul frînelor. Același lucru se întîmplă și cînd se ridică plasa întinsă deasupra căruciorului pentru a apăra copilul de insecte. Clopoțelul de alarmă se aude pînă la 40 metri. Numai părinții lui Alistair au chei speciale cu care scot din circuit instalația cînd vor să-și plimbe copilul.

N U M A I

PÎNĂ LA 31 AUGUST a. c.

**MARI REDUCERI DE PREȚURI
LA
ARTICOLE DE VARĂ**

• CONFEȚII • TRICOTAJE • ARTICOLE
DE GALANTERIE • ÎNCĂLȚĂMINTE • ȚESĂTURI
MODERNE — DE BUNĂ CALITATE

OMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

TELEFON: 207.

oferă spre vânzare:

AZOTAT DE SODIU
STAS 6030/1959
UTILIZAT ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ,
SIDERURGICĂ, TEXTILĂ,
STICLĂRIE ETC.

SULFAT DE AMONIU
STAS 931/1961
UTILIZAT LA FABRICAREA ME-
DICAMENTELOR, ÎN INDUSTRIA
ALIMENTARĂ, TĂBĂCĂRIE ETC.

SULFIT DE SODIU
N.I. 2449/62
REZULTAT DE LA FABRICAREA
FENOLULUI, UTILIZAT LA FABRICAREA
HÎRTIEI ȘI CELULOZEI

STAS
2062/1961
**DAMIGENE
DE STICLĂ**
A 50ℓ. DIN
STOC SUPRA-
NORMATIV

UNIFORME ȘCOLARE

*pentru băieți și fete
sortimente noi*

FRUMOASE

PRACTICE

REZISTENTE

S-au pus în vânzare cu începere de la 15 iulie a. c.
în întreaga țară

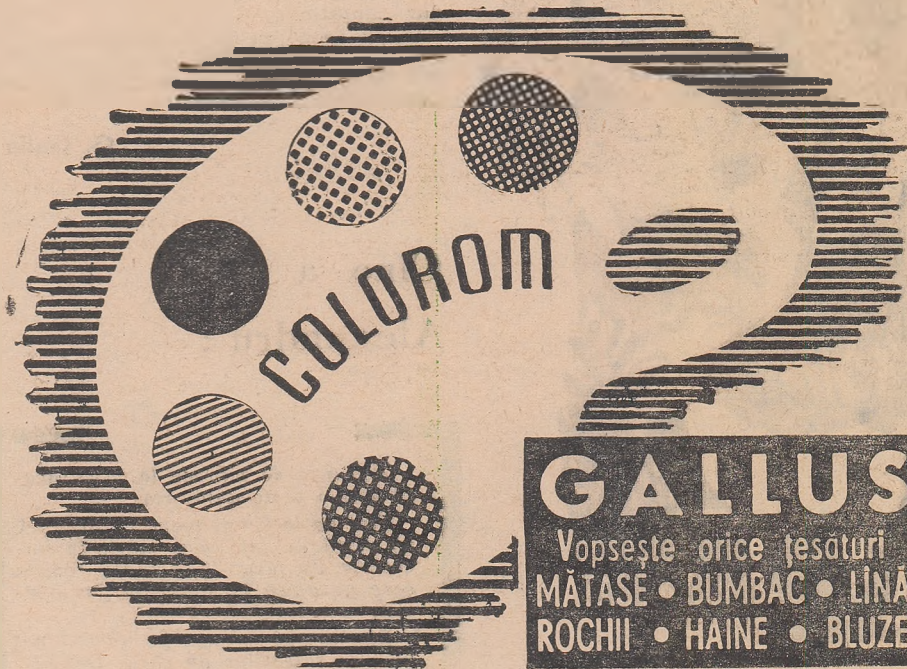
ȚESĂTURI IMPRIMATE

- DIFTINĂ ● FINET
- BORSEC, INDIAN
- ENKA - PIJAMALE

și țesături vopsite în fir
și în bucată pentru
cămăși și costume
produse de

**ÎNTRINDERILE
TEXTILE GALAȚI**

GALLUS
Vopsește orice țesături
MĂTASE • BUMBAC • LINA
ROCHII • HAINE • BLUZE

**Cooperativa
ELECTRO-BOBINAJUL**

București, str. Ghiociei nr. 20, raionul 1 Mai

— Telefon 11.46.80, 11.46.88, 12.35.94 —

fabrică și livrează, fără repartiție,
următoarele produse electrotehnice:

- electromotoare monofazice și trifazice până la 0,55 kW
- electromotoare 120 V și 220 V, 70 W pentru mașini de cusut
- polizoare monofazice și trifazice cu două capete
- ventilatoare axiale 120 V și 220 V, diametrul paletelor 300 mm.
- transformatori până la 50 KVA
- transformatori pentru reclame luminoase cu neon
- balasturi de 40 W, 250 W și 400 W-220 V.
- injectoare monofazice și trifazice pentru combustibil lichid
- corpuri de iluminat pentru tuburi fluorescente, becuri cu mercur etc., de toate tipurile, etanșe, neetanșe etc. — pentru iluminatul public, iluminatul încăperilor de lucru etc.
- sonerii polarizate de alarmă (tip P.C. 7) 220 V.c.a.
- releu de tensiune accidentală pentru prevenirea accidentelor electrice la mașini-unelte.
- regulator de tensiune 24 V—30 W și 1200 W
- electromagnet avans rapid 25 kg, 30 mm cursa
- declanșator final basculant 6 A, 500 V.
- întrerupător comandă distanțată.
- ciocane electrice pentru lipit, 120 V și 220 V, 80 W
- rezistențe pentru ciocane de lipit (120 V și 220 V 80 W — piese de schimb).
- hupe de semnalizare.
- plăci și perii din cărbune și bronz grafitat
- antene de cameră
- bobine audion.
- condensatori variabili

★
In ateliere specializate se rebobinează, transformă și verifică electromotoare, alternatoare, transformatori, aparataj auto, dinamuri, releu, reostate de pornire și excitație, automate de protecție etc.

★
In atelierul de turnătorie se execută lucrări de turnătorie din aluminu și bronz.

★
In atelierul de reisolări se reizolează conductori electriți cu bumbac

Cum se scrie o schiță

Unchiul Beslan ne-a dăruit un ied. O drăgălașă, albă, cu ochi obregida.

De-al nostru, ne-a spus că este numai cu iarbă, uneori cu rădăcini.

Am fost cu toții încințați de darul unchiului Beslan, mai cu seamă micuța Tania. Iar unchiul, trăgând cu coada ochiului la hîrțile mele, m-a întrebat nu fără o umbră de ironie:

— Mai scrii, mai scrii?

— Mai scriu, am mărturisit.

Sorbînd din vinul parfumat, unchiul mi-a spus atunci:

— Multe le înțeleg. Știu cum se construiesc avioanele, cum adună albinele mierea dar uite, astea, (și unchiul a arătat spre hîrtii) nu le pricep și pace. Pe toate le născocesci?

I-am răspuns evaziv.

— Chiar pe toate le născocesci? a continuat unchiul. Nemaipomenit! Acum tre-

nute concertul a început cu o nouă forță. Am incremenit cu toții. Eram pe punctul de a ațipi. Cine să se scoale?

Soră-mea a fost prima care n-a rezistat. Am auzit-o cum dăscălea iedul. Apoi a rupt câteva smocuri de iarbă și câteva frunze de viță. Cînd a dat, însă, să plece, curtea s-a umplut de un scîrțit insuportabil.

— Unde-s picăturile de valeriană? a vrut să știe soră-mea.

— Vrea să mănince din palmier! ne-a vestit nepotul.

— Dați-i amîndoi palmierii!

— S-a decis pentru curmal!

— Ce-ar fi să-i oferim și laurul?

„Dimineața la șase nimeni dintre noi nu mai spera să doarmă.

— Să bem cite o cafea, o să rezistăm mai bine, a propus nevastă-mea.

Ne-am așezat la masă. Și, în timp ce ne beam cafeaua, ticălosul ședea la picioarele noastre. Dormea tun. Și zîmbea în somn.

Din noaptea aceea ieșii, țapii și tot soiul de alți berbeci au devenit dușmanii mei de moarte. Și ca nu cumva să uit am așternut toate astea pe hîrtie.

Cînd s-a întors unchiul ne-a găsit pe foți într-o stare de prostație. I-am citit povestirca, ca să-l lămuresc.

— Da, văd că v-am pricinuit multă bătaie de cap, a observat unchiul. Am aflat, în schimb, cum se scriu schițele.

Iar după o pauză a adăugat:

— Cum s-ar spune, simplu ca bună ziua.

— Chiar așa, am biuguit și mi-am pierdut cunoștința.

Oricît ar părea de ciudat, am fost trezit din leșin de behăitul blestematei ființe drăgălașe și albe, cu ochi ca ai Ginei Lollobrigida...

G. Gulia

Cine a fost Alexandru?

Aciunea se petrece la mine acasă într-o zi de duminică.

Sînt de față toți membrii familiei, în afară de fata mai mică. În bucătărie își face de lucru femeia care ne ajută la treburile gospodăriei.

Eu m-am cocoțat pe un scaunel în fața rafturilor de cărți. Deschid, întîmplător, o carte veche care descrie campaniile lui Alexandru Macedon. Incep s-o răsfoiesc și mă las furat, pe nesimțite, de text. La un moment dat îmi vine ideea să-i întreb pe ai mei:

— Vă mai amintiți cine a fost Alexandru?

— Alexandru? Mi se pare că un papă roman, nu prea cumsecade, îmi răspunde nevastă-mea, ocupată cu cîrpițul ciorapilor. A fost, dacă nu mă înșel, din familia Borgia. Am citit cîndva un roman despre el...

— Hm! — mă eschivez eu de la răspuns.

Din bucătărie răzbate, însă, glasul femeii de serviciu:

— Vă înșelați! Alexandru e un mare artist; joacă în filme. Nu se poate să nu-l știți! E unul așa, negricios... Face întotdeauna pe junele-prim. Dar uite că nu pot să-mi amintesc numele de familie...

Examenul ăsta improvizat începe să mă distreze. Mă adresez băiatului nostru cel mare, student la Facultatea de chimie.

— Tu știi cine a fost Alexandru?

— Vorbește clar, babacule! îmi recomandă el pe un ton protector. Au fost cîțiva țari cu numele ăsta: Alexandru I, al II-lea și al III-lea. Bănuiesc că îl ai în vedere pe Alexandru I, în timpul căruia a fost înfrînt Napoleon.

Cînd să-i răspund, pică și fata, elevă în cursul superior.

— Ascultă aici! îi strig. Răspunde fără să șovăi! Cine-i Alexandru?

Cu o mișcare grăbită fata își zvîrle poșeta pe scaun, se apropie de oglindă și începe să-și îndrepte pieptănătura. Apoi îmi răspunde rece, fără să se întoarcă:

— Nu te mai agita, te rog. Măcar duminică ai putea să nu-mi faci scene. Totul s-a sfîrșit. Încă de ieri am rupt cu el.

(Din „Krokodil“)

buie să plec în oraș, dar peste vreo două zile sînt iar la voi și atunci o să mă lămurești.

Unchiul era foarte grăbit căci se insera și trebuia să găscască o mașină care să-l ducă în oraș.

Iar cînd s-a înscrat de-a binelea...

„Tania s-a plictisit, în cele din urmă, de ied, și s-a dus la culcare. Noi ne-am săturat, la rîndu-ne, să-l tot admirăm și ne-am retras să ne bem ceaiul. Oaspetele nostru muntean putea, deci, să savureze în toată voia liniștea și singurătatea. Dar țî-ai găsit! A început să intoneze cîntece muntenești. La început behăitul suna mînjitor, ca un țîl de flaut. Era o plăcere să bei ceai, ceai veritabil din Abhazia, companiat de o muzică atît de suavă.

După un sfert de oră cîntecul iedului s-a schimbat, însă, brusc: nota sentimentală a fost înlocuită de o tristețe sfîșietoare. Apoi tristeții i s-a adăugat disperarea. O disperare fără margini...

Eram convinși, nu știu de ce, că iedul se va mulțumi cu compunerea unei simfonii în două părți. Dar se vede treaba că planurile lui de creație erau mult mai vaste. Lucru pe care n-am întîrziat, de altfel, să-l aflăm.

Cu fiecare clipă inima oaspetelui nostru se umplea de tot mai mult dor de munții lui natali și de rubedenii. Gîndul îl purta la bărbosii-tată, la duioasa-i mamă, la frații și surorii (ca și la veri și verișoare). În partea a treia a simfoniei, factura clasică nu l-a mai satisfăcut pe compozitor și înveteratul adept al muzicii concrete și-a dat arama pe față. Pe noi, însă, cacofonia ultramodernă a drăgălașei ființe albe a început să ne calce pe nervi.

Era aproape de miezul nopții cînd ne-am dus la culcare, după ce am legat iedul de masa de ping-pong. Dar melomanul nostru era foarte sociabil: era de ajuns să-l lăsăm singur, fie și numai o secundă, ca întreaga curte să răsune de o muzică ultraconcretă.

I-am adus iarbă proaspătă, adunată de toți membrii familiei. Dar fără rezultat. Am hotărît, atunci, să sacrificăm tufa de trandafir față de care iedul se simțise atras de la bun început.

Mărturisesc că trandafirul i-a plăcut. Dar consumarea lui a durat numai o jumătate de oră. Și după exact 31 de mi-

Fără cuvinte

Cel mai bun leac

Îmi invidiați sănătatea? Ardeți de dorință să vă afundați într-o copecă? Să vă bălăciți în apa rece ca gheața, să faceți o tumbă și pe urmă să vă frecați pielea cu un prosop aspru?

Cum? Mai stați pe gînduri? Sau poate că vă interesează să aflați de unde mi se trage? De la untura de pește. Dar nu, nu mă ung cu untura asta! Credeam că numai Vovka, băiatul meu, nu știe că untura de pește se bea.

Dar să vă spun mai bine cum am început. Cu fel de fel de giumbușlucuri pe care le inventam și le executam împreună cu soțul meu, doar-doar o să înghită Vovka numita băutură! Ne enervam, ne certam, aruncam unul în celălalt cu jucării. Dar țî-ai găsit! De parcă nu de dragul lui declanșam toată mascarada asta!

Dar într-o bună zi, în toiul tentativelor de a-i turna pe git untura de pește, soțul meu s-a gîndit să-i distragă atenția și s-a așezat în cap, cu picioarele în sus. Vovka a fost atît de mirat încît a rămas cu gura căscată iar eu am profitat de moment pentru a-i deșerta limba de untură...

La drept vorbind, nici eu n-am fost mai puțin mirată văzînd că soțul meu, într-un stadiu avansat de ingrașare, era în stare de un astfel de tur de forță! Vovka a fost

încîntat. De atunci încolo soțul meu rețeta pe la numărul de echilibristică cu regulare iar Vovka își înghitea doctoria. În cele din urmă, însă, băiatul nostru a priceput că era tras pe sfoară și n-a mai făcut pe miratul.

Ce puteam să fac? Am început să stau eu în mîini. Nici o reacție din partea lui Vovka. Atunci, stînd în mîini, am început să sar. Destul de sus, credeți-mă. Toți a rămas cu gura căscată, chiar și eu. E ade-vărat că în tinerețe am fost o bună sportivă dar cu anii... Of, cu toții ne de-lăsăm!

Vovka s-a plictisit, însă, curînd și de săriturile în mîini. A trebuit să născocii alte trucuri. De pildă, eu executam un dans cu iatagane iar în timpul ăsta soțul meu ridica haltere.

Pe urmă am trecut la o altă combinație eu saream coarda iar el, înarmat cu mînuși de box, lovea într-un sac. După car am imaginat un cuplu acrobatic, apoi am dansat charleston, am făcut patinaj artistic pe patine cu role și, în sfîrșit, acum ne ocupăm cu înotul pe timp de iarnă.

Amîndoi sîntem sănătoși tun! Groza-leac, untura asta de pește! Priviți acolo pe mal. Vedeți? Bărbatul cu lingura în mînă e soțul meu. Acuși o să plonjez iar Vovka o să înghită conținutul lingurii. A tenție! Un-doi-tr-r-r-ci!

V. Pankov

— Mamă, zeu cum am venit pe lume?
— Te-a adus omul.

Desen de I. Stepanov

Prevăzătorul

— În tinerețe visam să mă fac pictor, spunea un medic celebru.

— Și de ce v-ați răzgîndit?

— Pentru că în pictură greșelile nu teo neobservate, pe cîtă vreme în medicină ele sînt înmormintate o dată cu pacientul.

Altruism

O femeie în pulerea vîrstei se plînge că nu se înțelege de fel cu soțul ei.

— De ce nu divorțezi? o întrebă interlocutoarea.

— Pentru nimic în lume! Douăzeci de ani am suferit din cauza lui și acum să-l fac fericit?

